

Biogr.

29

Park
(Alvarez)

Biogr.

29

9

५३३. १. २

H. S. 104

ex subscriptione in Dedica-
tione opusculi; videtur
autho huius operi esse.

Ludovicus Lanningus.
celebris ille Hagiographus.

46

Mag. 29.

Ponte

(Alvarez)

Alleg. Societ. Iesu Monachij
VITA

P. BALTASARIS
ALVAREZ
è Societate IESV,

*Ex prolixiore eiusdem Historia,
quam P. LVDOVICVS A PONTE
ediderat, delibata
A quodam ex eadem Societate.*

LVGDVNI,
Sumpt. Hæred. PETRI PROST,
PHILIPPI BORDE, & LAV-
RENTII ARNAVD.

M. DC. XLIV.

Cum permissu Superiorum.

**Bayerische
Staatsbibliothek
München**

B^{mæ} V.

DEI MATRI.

PAVCA hæc, ô Virgo & Mater Optima ! fidelissimi tui clientis ac famuli gesta, de occultis pluribus & indeprehensis, (in quibus tuorum omnis gloria est) tibi accepta refero dedicóque, meo licet ingenij pietatísque detrita vitio ; vt quem illi afflasti Religiosæ sanctimonix ardorem, in eius focios eadem le-

ã

2

gen

gentes partiaris; ob hæc nota-
ta sunt potius, quàm narrata,
vt quò breuius legerentur, eò
diutiùs cogitarentur, & altiùs.
Sed frustra sit hæc meditatio,
explorùmque vis, nisi ea
vim superiorem de tuâ, om-
nium potenti apud filium bo-
nitate accipiat; hanc illis om-
nibus, & sibi potissimùm, maxi-
mè omnium egenti, per quic-
quid hoc tuo gratum tibi vn-
quam in famulo fuit, supplex
& adorans abs te petit,

*Maiestatis tuæ post Diuinam
supremæ*

Indignissimus Adorator,

L. I. S. I.

SERIES

SERIES
CAPITVM HVIVS
LIBELLI.

Numerus paginam denotat.

Cap. I.	 <i>Q</i> rtus Baltasaris, Tyro- cinium in Societa- te, ac literarium studium. pag. 1
II.	<i>Precandi studium, & fami- liaritas cum Deo. 3</i>
III.	<i>Christi mysteria præcipuum fuere Baltasari precationis argumentum. 5</i>
IV.	<i>Baltasaris mortificatio. 7</i>
V.	<i>Observatio votorum Religioso- rum. 10</i>
VI.	<i>Sacerdotium Baltasaris. 16</i>
	<i>ā 3 VII. Mi</i>

INDEX

- VII. *Ministeria erga proximos.* 20
- VIII. *Prudentia, & simplicitas in
proximis iuuandis.* 22
- IX. *Fructus Abulæ in multis edi-
ti.* 25
- X. *Insigne orandi & contem-
plandi donum.* 29
- XI. *Precationis efficacitas.* 34
- XII. *Efficacitas verborum.* 40
- XIII. *Labores animarum causa.* 43
- XIV. *Præclara in instituendis Ty-
ronibus opera.* 47
- XV. *Reſtoris munus à Baltasare
gestum.* 55
- XVI. *Humaniorum studiorum, &
iuuentutis cura.* 63
- XVII. *Romanum Baltasaris iter.* 66
- XVIII. *Morbi & patientia.* 72
- XIX. *Salmanticensis Collegij guber-
natio.* 76
- XX. *Eius epistolæ quantam spirent
lucem veræ pietatis.* 83
- XXI. *Villa*

C A P I T V M.

XXI. *Villagarcienſis Collegij gubernatio.* 90

XXII. *Sui demiffio, & contemptus.* 97

XXIII. *Patientia in aduerſis.* 103

XXIV. *Aragoniam Generalis Præpoſiti nomine inſpicit.* 108

XXV. *Inſtitutio Patrum tertiã probationem agentium: & ad regendam Toletanam Prouinciam apparatus.* 115

XXVI. *Perfectio Baltasaris in amore diuinæ voluntatis.* 119

XXVII. *Baltasaris obitus poſt trimeſtrem Toletanæ Prouinciæ gubernationem.* 127

APPRO

A P P R O B A T I O.

NOs infrascripti, sacrae Theologiae Doctores facultatis Parisiensis, legimus hunc librum, cui titulus est, *Vita P. Baltasaris Alvarez*, in quo nihil fide Catholica indignum reperientes, ut Typis mandetur iudicauimus. Lugduni 9. Septembris anni 1644.

F. M. MICARD,

è Conuentu S. Bonauenturae.

F. MOLIN, Carmelita.

C O N S E N S V S.

Librum hunc inscriptum, *Vita P. Baltasaris Alvarez*, &c. Typis mandari, & in lucem edi Sumptibus Haeredum PETRI PROST, PHILIPPI BORDE, & LAURENTIE ARNAVD Bibliopolarum Lugdunensium, Ego Regis Consiliarius, & Procurator in Lugdunensi Praefectura, non impedio. Lugduni die 9. Septembris 1644.

LORIN.

P E R M I S S I O.

Viso Procuratoris Regis consensu fiat ut petitur. Datum die 9. Septembris anno 1644.

SEVE.

VITA

VITA
P. BALTASARIS
ALVAREZ.

CAPUT I.

Ortus Baltasaris, Tyrocinium in Societate, ac literarium studium.

I **B**ALTASAR Alvarez Antonio Alvarez & Catharina Manricia Ceruera natus est, nobilibus in Diœcesi Calaguritana parentibus ; ætatis anno vigesimo altero Societati I E S V nomen dedit ; Societatis verò confirmatæ quinto & decimo ; quod vtrumque in S. Bernardo animadversum est , cum Cisterciensi Ordini se adiun

A

adiunxit. Senectutem ergo carorum parentum, sororum orbitatem, & eiusmodi perplexas remoras melioris patris securâ fiduciâ excussit, affulgente sibi per prudentes in Christo, cognatum præcipuè, diuina luce, in qua Societatis institutum, multas quidem ob causas, sed hanc potissimum aliis antetulit, quòd tum primigenio spiritu caleret; quem propterea cognatum sic semper coluit, ut ex itinere milliaribus decem quandoque diuerteret ad eum duntaxat salutandum.

2 Simancæ in Tyrocinio quod Bustamancius B. Francisci Borgiæ familiaritate notissimus regebat, quâ pueritiæ piè admodum traductæ, quâ commilitonum ardore incensus, in precationem penitus, afflictationem sui, cæterasque virtutes imminisit sese, ratus (quod postea quibus diu præfuit, inculcabat) quo gradu cœpisset, eo se reliqua vitæ spatia decursurum. Laboriosum id dulcéque otium vix libarat, cum acturus cocum, vicinum in Collegium mittitur, ubi perinde aliquot mensibus se gessit, ac si nunquam foret præter coquinariam factururus.

3 Inde absolutis quæ ante prouexerat, Philosophiæ ac Theologiæ studiis, tam idoneus euasit ad regendas Societatis domos ac Prouincias, omnisque generis animas, vt esse cuius in iis muneribus pro exemplari posset, haud tam quidem excellentia disputatricis Scholasticæ, quam cœlestis, & precando haustæ.

CAPUT II.

*Precandi studium, & familiaritas
cum Deo.*

1 **P**recandi tam ardens studium ab Tyrocinio ineunte Deus illi afflatur, vt diceret, religiosas mentes velut pendens saxum vim pati grauissimam, quamdiu ab diuina consuetudine, in quam & rapiuntur, & proruant, inhibentur; qui verò eiusmodi essent, plus horâ vnâ rerum conficere, quàm alios multis; nec enim adhærescere negotiis, sed iis quantocyus expeditos, suo pte mox pondere in Deum reuolui.

2 Huic tamen suo primum laudabili,

A 2

post

4 *Vita P. Baltas. Alvarez,*

post etiam anxio, modum hunc desiderio posuit, ut præcationis horas, obedientiâ metiretur; præstare, inquiens, quod dedisset Deus, cum eo diuidere, quam furari, ut plus aliquid dares, ac obedientiæ holocaustum rapinâ temporis fœdare; nec fore prorsus cum illo Deum, qui Deo ad alia vocanti se ad orandum subduceret: dum enim S. Matthæi die expostularet apud Deum angustias temporis, ad agendum cum ipso vacui, factum est, inquit, ad me verbum Domini, acquiesce, & hoc tibi sat puta, quod etsi vetaris mecum fusiùs loqui, operâ tamen utar tuâ.

3 Præscriptis ergo ad precandum horis, ita totis ad vnguem fruebatur, ut solidas noctes quandoque iis adderet; ut facultate vsus officij (ferè autem semper aliis præfuit) coram Augustissimo Sacramento, duas tres-ve expleret horas, cum se ad quietem cæteri recepissent; & ut octo quotannis, vel quindecim dies sese colligeret; aut, si horum copia negaretur, vnum sibi ex mense; medium, eumque matutinum ex hebdomada seponeret diem, Christo integrè donandum;

dum; tantas in orando norat utilitates esse. Quare sedecim annis, quibus totis hæsit in communi precandi methodo ab S. Ignatio præceptâ, nihil quamvis minimum de traditis ad eam regulis neglexit, & inter magnas dissipati, squalentisque animi nebulas, molestiasque sic duravit, ac si perpetuò adspirantes haberet fauonios cælestis consolationis.

4 Hoc inter orandum feruore vaporatus, quæ meditatus fuerat, vltro per diem animo versabat, cogitationis reliquiis diem festum colens; & vel in foro & compitis adeò collectus, ac si in cubiculo moraretur; illud magni viri, factum, dictoque constanter retinens, præsentis Dei memoriam paulatim euanescere, nisi proluxæ frequentia orationis foueretur.

CAPUT III.

Christi mysteria præcipuum fuere Baltasari precatationis argumentum.

Post castigatam diu mentem accusatoriâ suimet ac vindice medita-

6 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
tione, Christum sibi magistrum virtu-
tis, præcipuum legit, parique illi teme-
ritate, ac reuerentiâ, Domine, aiebat,
vterque nostrum ab æterno Patre suas
habet officij partes, tu docendi, ego, vt
potero, discendi; attentè audiam Ma-
gistrum; pronus in genua Dominum; ma-
nibus sublati Deum, nec (quidquid tur-
barum vndevis ingruat) statione hac si-
tuque discedam. Ita se contemplationi
dabat, vrebaturque acutissimo dolore,
quod thesauros nobis in Christo dona-
tos tam parùm nossemus, quâ rei tantæ
ignoratione nullam censebat Christia-
nis perniciosius nocere; ipse verò eius-
dem erga homines amorem, de amore
illius in Patrem æstimans (immenso illo
& ineffabili) cuius patris causa fratres
natiu minores tantùm dilexerat; totus
in eo, eiusque vitæ, sed mortis potissi-
mum arcanis habitabat, totum se ad eius
imaginem & lineamenta fingebat; in-
crepabat suam duritiem, quod amantem
non saltem redamaret; quod infinitis
nominibus (quæ inuestigabat diligenter
ac subtiliter expendebat) æterno Patri,
æterno Spiritui, Matri, Beatis, Sanctis
amabi

amabilem, & vnicè carum, ipse frigide cogitaret, possetque cum eo aliud quidpiam amare.

2 Hinc verò fiebat, vt peculiari apparatu dies præuerteret, quibus sacra ipsius coluntur mysteria, Natalem, Epiphaniam, reliqua, maximè verò mortem & sacratissimos cruciatus, in quibus discebat amorem proximi, sui que odium, tresque illos Christi indiuiduos comites, paupertatem, contemptum & dolorem; cumque orandi stadium ingressos hortaretur, vt ab Christo patiente initium facerent, tum verò nostris sæpe iterabat, ne se quidquam censerent promouisse, donec I E S U M de cruce pendentem mente perpetuò gestarent.

CAPUT IV.

Baltasaris mortificatio.

I Huius verò gestandi summam, haud putem alibi, quàm in sui mortificatione habuisse, cuius cultores morte breuissimâ vitam hîc viuere aiebat, quâ nulla esset in terris dulcior, scitè

illis aptans, quod Martyribus sanctis Ecclesia gratulatur, Mortis sacræ compendio, vitam beatam possident.

2 Imprimis ergo naturæ indolem per se siccam parumque affabilem subegit, ut quidquid illi asperum inerat, in se retorqueret; facilitatem miram, comitatemque aliis exhiberet. Parentes deinde, ac patriam nec nominabat unquam, nec adducebatur, ut viseret, licet Romanam iens, ac rediens, plus inde tertio milliari non abesset; iussus autem quandoque reuisere, non ante paruit, quam multa in oppositum obiecisset: eam ob causam nihil à propinquis admisit unquam, ne se doni ullius vinculo iis obligaret. Ad hæc Romæ cum esset, visendorum theatro, videre nihil voluit, spectantibusque diuersa comitibus, ad sacros interim Sanctorum cineres orando substitit. In cibo adeò nihil peculiare lautumve habuit, ut si quid tale sibi poneretur, assidenti hoc daret, mutaretque cum illo, ubi cautè posset, si quid sibi venisset in communi demenso commodius; missa, ut sit nonnunquam, bellaria infirmis destinabat, nullâ sibi eorum indulgens

dulgens particulâ; ægrotus ipse stomachum nauseantem magnâ vi ad cibum cogebat; ducebat sensim amarissima pharmaca, & eorum residuo quasi aromathite palatum & fauces colluebat. Abulæ cubiculum delegit tam angustum, vix vt in eo sese commoueret; nunquam ad sedendum, tametsi ex morbo debilis, nisi scabello vsus est ligneo; totum corpus quotidianis verberibus sæuissimè cædere, ciliciis, inediâ, strati duritie tam dirè frangere, vt inhibendus fuerit obedientiæ habenis; animo scilicet, quod is dictitabat, Christi sui amore faucio, societatem illæsi corporis ac benè habiti non ferente.

3 Sed viâ grassatus excellentiore, in præfocandis voluntatibus propriis maior fuit, intelligens, Deum nolle nos re vllâ delectari, nisi cælitus profectâ, & perinde vt lutum à figulo, sic animum nostrum tandiu ab se versari, dum ad omnes ipsius vel minimos nutus docilis exisset. Itaque Dei voluntatem sanctis etiam suis anteponebat deliciis, & rogatus quandoque, cur præter morem cogitabundus esset? Contendo, inquit, à me

10 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
impetrare ; vt viuam , tanquam inter
Africae deserta ; vnde sibi negabat, quic-
quid natura expeteret, non in rebus tan-
tùm alicuius momenti, sed etiam in mi-
nutissimis ; ad quas item monebat abne-
gationis iura pertinere ; nec sponsæ so-
lùm manus ambas, sed etiam digitos pro-
batissimâ myrrhâ diffuere ; nunquam
subiratus , numquam turbatior visus est,
semper expeditus, liber, serenus, piâ mo-
destâque grauitate amabilis , sublacry-
mantibus oculis , specie oris pœniten-
tiam spirante, totâ demum sui confor-
matione componens intuentes.

C A P V T V.

Observatio votorum Religiosorum.

EX ea quam diximus cum Deo con-
suetudine ac implacabili secum
pugnâ , nemo non videat, ad castimo-
niam purarum mentium quàm propè ac-
cesserit, tametsi corpore ligatus ; excidit
illi nescio quo casu, de se vt diceret, se ob
perpetuam præsens numinis cogitatio-
nem, motus impuros sentire nullos ; re-
bus

bus autem obscœnis (qui summus est puritatis gradus) haud magis afficiebatur, quàm lapidibus & paleis, quod erat post multa & graua bella, tandem assecutus quasi victoriæ præmium: Tentatus in itinere, velut alter Ioseph, se atque tentantem ita vicit, vt ad sacram confessionem eam compelleret; nec tamen desit, leuissimam quamque labendi materiam defugere, ratus illum periclitari atrocius, quem intercepisset fuscandi pudoris occasio, quàm qui summa è turri exili stamine penderet, doctusque de sui, vt vocabat, nihili fontibus, nec offendi lapsibus alienis, nec esse de propriis securus. Quoties igitur fœminas adiret, nunquam priùs sedere, quàm sedes socio poneretur; cum solâ nunquam sine arbitris agere; tractare verò cum iis cautiùs, quæ pietatem profitentur, quod amor aliqui Sanctus extra limites suos non rarò prodeat, fiatque ex optimo longè deterimus; id autem non ante deprehendi, quàm ita coaluerint animi, vt facilius ab Deo, quàm ab se inuicem diuellendi esse videantur; tum verò irrepere Dæmonem, faces miseris subiicere, excæ-

care incautos , atque irretire.

2 De paupertate verò sic docuit, frustra sibi diuinos è cœlo haustus , frustra sensus sublimes , voluptatesque mentis gratulari, qui paupertatem non amarent; hoc est, fame , siti , contemptu , frigore non gauderent, cæterisque sat notis paupertatis veræ comitibus , & hanc eius amoris obrussam esse certissimam : sibi quidem vilissima quæque adeò arrogabat, vt simpliciora etiam ornamenta sacrum facturis eligeret , cohortationes quamuis egregias in opistographis scriberet, nec Concordantias quidem sacras, quibus carere non poterat, habere apud se mallet, quam in communi, quoties egebat, Bibliothecâ requirere, vsque eò ardebat, vel necessariis de rebus semper sibi aliquid deesse; cui desiderio vt satisfaceret, vnâque religiosæ libertati, nihil ab amicis munusculorum sustinuit, memor, quod habet S. Hieronymus, sæculares quanquam his offendi repulsis præferant, laudare nihilominus piam hanc inurbanitatem, & recusantium abstinentiam, facilitati admittentium præferre; magnam quippe vim esse, veritatēque pauper

paupertatis : Holofericam sedem, Metinæ dum esset, ad se dono missam in culinam transmisit ; vbi Nouitiis tamdiu fuit documento, esse religiosos institutus mundanis oppositos, donec vetustate deflueret : nunquam vestem, aut calceos induit, nisi hæc alius iam usu delibasset ; ab curiosis verò abhorruit, seu lipfanothecis, siue imagunculis, & similibus, quamuis ad pietatem comparatis aut alienam, aut propriam, quod hæc animum irretirent, præstaretque, talia omitti, quàm sui aliquid Deo subtrahere, extra ipsum oblectari ; amorem ipsius, ac fiduciam opes esse summas, certaque subsidia paupertatis.

3 Obedientiam denique ex suprema Dei, fidissimâque prouidentia æstima-
bat, qui dum nobis parendi studium vortumque inspirat, nouit planè, agendi rudibus, ac iubendi, nec rerum peritis, neque virtute insignibus fore interdum obnoxios ; vtque impiorum, quos peruidebat, ministrorum sacrilegam vitam obstare is noluit, quo minus ad Aram verè consecrarent, ita nec imprudentiam Rectorum, quo minus inconsiderato imperio

rio suos ad Christi prudentiam, perfectionemque deducerent; qui autem parendo delectum haberent iubentium, non esse minus contumaciæ suspectos, quam forent idololatriæ, qui crucem ex gemmâ, vel argento, spretâ ligneâ, adorarent. Itaque virtutis tam necessariæ seipse perpetuum quasi canonem ostendit; nam signo campanæ quopiam vocatus, indecorum putavit, cœptam ducere litteram, & Deo non statim se sistere; ex illa Raphaëlis voce, Cùm essem vobiscum, per Dei voluntatem eram; nullum domivile ministerium censuit, utpote quod sancto Dei famulatu nobilitaretur, quam velut animam si fingamus, vel ab ipso concionandi munere abesse, nihil in eo optandum restare; ut è contrario culinæ fordibus quid excellentiæ non insit, si eam occupationem intelligamus Deo gratam? Cum enim cuiuspiam poscentes operam, ei se hoc titulo obstringant, quis hoc satis capiat ingens nostrum ac sublime decus, quibus maiestas infinita, qualiscumque, quam ex nobis poscit, operæ nomine, se velit obæratam? quem porro gradum altiorem, aut tranquillio-
rem

rem quis ambiat, eo gradu, in quo sit à Deo locatus? qua dulci cogitatione componi monebat omnes animi fluctus, ambigenti de loco, munere, negotiis, crastino; inuisum autem Religiosis hominibus fieri defaltorium quemdam occupationum mutandarum, habitationisque pruritum. Denique hinc item nascebatur, nihil ut esset Baltasari arduum, modò ex obedientia venisset; Esto, deessent dotes ad illud tractandum, hac suâ iubenti manifestatâ inopiâ, fidenter ibat, eoque audentius, quò malebat, diuinis certisque viribus, quàm dubiis suis, & infirmis niti, Deum si quidem per se portanda suscipere, quæ imparibus nobis imponeret. Quare id quoque pro comperto dabat, valdè tutos esse, qui obedientiæ mandato, suam proximis nauarent operam, vsurosque vel inter prostibula cogitationibus candidissimis, dum foedis ij vrerentur, quos intra munita silentia, priuatum arbitrium clausisset; nimirum intuta omnia, vbi Deus non esset, nec fore cum iis, qui, quò iri nollet, abscederent. Postremò expertus confirmabat, quæ moderatores præcepissent, quàm

quàm quæ sibi secùs occurrebant, semper cessisse feliciùs ; ob idque vocabat Obedientiam, Dei consiliu, mysterium fidei, vitæ venam, & aureum fontem, delectabaturque mirificè Prouincialis cuiusdam sensu, cui cum Româ disertè, agenda mandarentur, expandi quodammodo cum cœlo eius animus videbatur; cum autem scribebatur, videret, cogitaret, factuque optimum seligeret, tum consuesse magnopere angì, & ab se sibi, ac aliis timere.

CAPUT VI.

Sacerdotium Baltasaris.

RES annos egerat in Societate, cum eius nihilominus virtuti Sacerdotium visum est tutò posse ac honorificè committi; qua noui muneris sanctitate non facilè dictu est, quantum ipse, iam partam auxerit. Horarum pensa ferè solus reddebat, quo subsisteret liberius ad excipiendos cum immitterentur, diuinos fatus (quorum se postea crebritas, & vigor in cohortationibus prodebat) nunquam

nunquam peruiro loco, nunquam deambulans, sed annos complures flexis in medio cubiculi genibus; aut, si morbus vetaret, sedens quidem, at nudo capite, nec ullâ corporis parte nixus, ut qui sciret, interioris motus magnum esse in reuerentiâ externâ præsidium.

2 Rei sacræ celebrationem, ne in summis quidem omisit periculis, ut cum per infesta hæreticis transiret; tantum abest, ut ullas huic præferret opportunitates; & erat hominis ad Aram species tam diuina, ut circum adstantes mirè afficeret, fallûsque sit è nostris non nemo, se illâ permotum ad Societatem completendam. Sancta verò Mater Teresia, & vidit quandoque, toto Sacrificij tempore splendenti luce coronatum; & scripsit, res suas, humanum profectò transgressas modum, potuisse ab eo idcirco percipi, quod ex luminum Patre in Eucharistia splendoris plurimum traxisset; Tentatus autem à Patre Martino Alarconio, an verè iactaretur, cum præsidibus eorum Angelis quos confitentes audiebat, in sacro colloqui? erubuit, scilicet, nec verbulum reddidit; facturus omnino, pro

pro suâ modestiâ, si rem negare potuisset.

3 Mediam ab sacro agendis in gratiis ponebat, fruebaturque tunc copiosiore spiritus affluxu; nam diuersa memorans lumina, scribit, ea sibi post sacrificium affulsisse: In iis, ut alia prætermittam, fuit admiratio singularis Magorum Regum, Christi noui Regis humiles cunas adorantium; subruendum nimirum (quod nisi summâ vi non potest) subruendum, inquam, nobilibus, opulentis, prudentibus, monstrosis Dagonem ex honore, voluptate, ac superbiâ conflatum, vel abiiciendam Dei Arcam, ne cum sæuo suo, & vario verbere illam retineant, marcore, videlicet, duritie, tenebris aliisque animi desertionibus, quibus eô usque cædendi sunt, dum aut resipuerint denique, aut insulsum rati ac amarum Sacramenti cibum, suæ induerint fami, eumque ab sese reiecerint. Aliàs indidem causam se ait inuenisse, cur in excipiendo Christo intractabilem se non rarò anima sentiret; nempe quod ipso minimè contenta, distraheretur in lacrymas, & sensus teneros, quos

quos ipsa nimium deperiret ; nec valere, quod eos amaret, vt Deo gratior fieret, cum sit planè absurdum, placere aliter Deo velle, quàm ipsemet velit, præstétque illas dulcedines in eius arbitratu ponere, quàm earum odore ad orandum illum, adorandúque minus attendere. Sacerdotibus demùm & aliis post synaxim sacram, redire in mentem illa Christi verba cupiebat ; me autem non semper habebitis ; vt prono, dum datur, aditu, & affatu diuinæ præsentiaë vterentur, idque supplicando potius, venerando, séque illius indignos oculis verè agnoscendo, quàm discurrendo atque meditando : cauerent ergo, pretiosissimi temporis vt ne punctum quidem ad alia quæuis decerperent, cum in Christo tunc haberent omnia, & esset delirio simile, Christum apud nos, & nostri gratiâ hospitem, aut eius tædio, aut aliorum studio domi relinquere, séque illinc foedâ rusticitate proripere.

4 Ad hæc vbicumque Augustissimum videret Sacramentum, oculos ab eo nullâ prorsus causâ dimouebat ; adibat sæpius in templo, noctes coram quandoque traducens,

20 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
ducens, dolensque vehementer, cum Tri-
bunalia, & fora concursu hominum fer-
ueant, ad hunc Dei thronum solitudinis
tantum esse.

C A P V T VII.

Ministeria erga proximos.

PRæter eximiam, & heroicam vir-
tutem, quam ætatis loco ad docen-
dos cæteros maturæ, huic famulo suo at-
tribuit Deus, hoc imprimis etiam pro-
vidit, vt ferè vbiq̃ue, præsertim initio,
sublimes animas, & sanctimoniâ illustres
regendas sortiretur, quarum & exemplis
inardesceret, & interioris progressus ob-
servatione illuminaretur, & elucidandis
librorum subsidio difficultatibus, erudi-
retur in propriis, quod sibi cum S. Te-
resia necessariò præstandum fuisse affir-
mauit, intellexitque ex iis Psalmi verbis,
(Qui descendunt mare in nauibus, facien-
tes operationem in aquis multis, ipsi vi-
derunt opera Domini, & mirabilia eius
in profundo) qui duce obedientiâ, & Deo
confisi sese proximis commodarent, plus
inde

inde lucis & pabuli, gaudiorumque celestium experiri, quam si cellam, Templumque seruassent. Opus egregium cum patrasset, vidit postridie Christum I E S V M sub fasce pulcherrimorum munerum fatiscentem, & leuari anxie quærentem, gratificarique leuaturus, sed onus interim vasorum inopiâ nusquam deponentem; ex quo ipse patrati operis, & charitatis in proximos singulare prærium coniecit; alias verò, ipsorum misérias totidem nobis venas esse auro purissimo grauidas; alias forti opus esse nec meticulosâ cautione, vt ne vltro, quæ vitari possent, arriperemus labendi ansas, vreremurque ipsa face, qua errantibus prælucescimus; nec pares edendis ægioti populi peccatis, & coquendo, quod ex iis ducitur, veneno, necaremur.

2 Ad librandum tamen inter hæc propria, alienaque pericula iter medium ac tutum, multa illi Deus oranti suggessit, vt sunt, præter illa, quæ mox attigimus, grandis æstimatio diuini operis, ad quod vocata est I E S V Societas, grandis suæ ad illam vocationis opinio, persuasio quoque non dubia, talem fore erga nos Deum,

Deum, quales in proximum essemus, si comes, suauem; si misericordes, propitium; asperum atque insipidum, si agrestes; & infusi: Denique expectatio planè certa excitandæ illico tempestatis, vbi in mare descendisset, hoc est, peccati ac Dæmonis turbare otia cœpisset; verum, vt ait B. Bernardus, præferendam esse proximorum curam, etsi næuis quibusdam obnoxiam, innuni ab iis solitariæ contemplationi; inter hæc tamen quibus in hoc bello sibi à vulnere præcauit, ex precationis armamentario deprompta, eminebat casta, expeditaque simplicitas, & solers, singularisque prudentia.

C A P V T V I I I.

Prudentia, & simplicitas in proximis iuuandis.

SImplicitatem columbæ in eo statuit, vnus vt in proximis quæretur, & spectaretur Deus; metuens, illa vox ne ad se quoque pertineret; Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat

dat Altare meum gratuito ? hinc se ad rudium & vilis fortunæ ingenia votaque non minus fingebat, quàm Ducum & Procerum; illos verò detestabatur confessarios, qui magnis capti pœnitentium titulis, plebeios & pauperes negligerent: quam ipse agendi rationem abiectam vocabat, & nullius apud Deum frugis, ut qui pusillum, & magnum fecisset, amboſque pariter curaret. Hinc item id oriebatur, ut cuius vnus rem agebat, & moliebatur gloriam, imitaretur quidem mansuetudinem, sed excelsitatem repræſentaret auctoritatēque humanā utique maiorem; hanc suscipiebant, velut inferiùs positi, viri etiam Primarij, non aucti coràm, nisi de diuinis Sermonem miscere, quorum initium ab eo opperiebantur: Talem se denique præstabat omnibus, quales esse nostros vehementer volebat, quorum scilicet congressu sic immutarentur adeuntes, ut in digressu petus percuterent, exclamaréntque, verè filios Dei esse. Hinc tertio libertas animi nascebatur tanta, ut nec ipse proximis inhæreret, nec sibi affigi pateretur; illos Deo non sibi diligens, nec ferens vllis iuris

iuris sui decus munusculis, aut viscatis amicitiiis præpediri, adeò ut sæpe, quorum conscientiam regebat, etsi hunc sibi eripi dolerent, non auderent tamen, eum illi dolorem retegere.

2 Iam verò serpentis prudentiam hanc æmulabatur, ut suæ præ omnibus saluti caueret, sicque aliorum necaret scelera, ne ab iis vicissim læderetur: Ex quo illa verè aurea, mensura modusque optimus sese in proximos diuidendi, absque suiipsius detrimento; ambiendi eorum non tam numerum, quàm profectum; iuuandi omnes, quos quidem ad se Dei prouidentia mitteret, sed eos maiori assiduitate, quibus, cum parùm videretur, odisse crimina, ad magnas virtutes animus anhelabat, credens, sibi à Deo imputandum, si quas ducentis culpâ non assequerentur; unde illos, quâ verbis, quâ facto, seriò exercebat in domandis animi motibus, & prauis affectionibus elidendis, sed eâ gratiâ & lepore, ut inde in illum propensiores remanerent, eius autem exemplo multa honori, & commodis valde importuna, quæ agendo cum proximis incidunt, amplecti studerent.

CAPUT I X.

Fructus Abulæ in multis editi.

His Baltasar geminis artibus peritè
ad mouendis, mira ubique ad Dei
gloriam edebat, qui eo consilio multis
hunc urbibus, prouinciisque commoda-
bat, ut eo igne, quem ipsi subdiderat, lon-
gè, latèque omnia inflammaret. Abulæ
Augustinum Orosium Nobilem, & egre-
gium virum, cuius ægrotantis confessio-
nem exceperat, paulò post conualescen-
tem visens, tantâ vi permouit, ut Reli-
gioso exinde viueret, quàm sæculari simi-
lior, & in exercenda misericordiâ totus
esset. Franciscum Salsedum vehemen-
ter iuuat ad prensandum fastigium Chri-
stianæ virtutis, quam cum nobilitatis le-
gibus ita iunxit, ut eum B. Teresa Equi-
tem vocaret Christianum, ac plurimi fa-
ceret. Ciues è Primariis non paucos tam
efficaci imbuit disciplinâ, ut traditam ab
eo vitæ rationem diù fortissimè retine-
rent, inter quos vnus confessionem &
Eucharistiam doctus secundâ cuiusque
B hebdo

hebdomadæ feriâ vsurpare, annos quatuor & triginta nunquam prætermisit. Ulloiam nobilem viduam formæ ac mundi muliebris incredibili ambitu tenaciter captam, pari vtriusque contemptu affecit, egítque id maximè, vt quas ipse institueret, feminæ, delitiis modum, pompæque facerent, quod ægrè ex illo cum audirent, quæ id ab se nequibant obtinere, alios scilicet magistros quærebant, gratulante sibi Baltasare hoc temporis lucrum alibi meliùs collocandi. Mitto Annam Reyesiam & Mariam Diatiam, quas prudenti, & deliberatâ præscribendi, agendi, carpendi, loquendique insuauitate, & absurditate, ad illustrem prouexit perfectionis excelsæ gradum, & familiaritatis cum Domino Deo: inter alia verò, quibus Diatiam valdè singularibus instruxit, notatu dignum est, quod cum Dæmonis metu, cuius initio infestationibus vexabatur, eam comperisset sodalem sibi ætatis infimæ adsciuisse, vt eodem in cubiculo dormiret; non pudet, inquit, post tantum temporis? Et es vsque adeò ipsa infans, vt in elementis etiam hæreas, Deoque tam parum confidas?

fidas : Quibus illa timorem & sodalem fortiter abiecit ; cum ea etiam de quinque fontibus patiendi contulisse se quondam meminit, dum Nostros ad patientiam hortaretur ; primus aduersi temporis iniurias continebat ; alter molestias corporis ; tertius, aliorum mores ; quartus nostras, nostrorumque iacturas, & ignominiam ; quintus tandem afflicti animi tristitiam, & angores in cursu diuini obsequij, & per quæ in illo ab eius vicariis probamur ; erantque iidem fontes meritorum, præmiorumque vberissimi ; vnde Diatia, & magnis haustibus potabat, & licet octogenaria, expleri viuendo non poterat, quia non poterat patiendocumque tanta esset apud Deum, vt Christum Dominum interdum in Eucharistia videret, aiebat tamen, se cum infantibus in cælo futuram, Baltasarem verò in tractus altissimos magnâ gloria scandentem, beneuolè sibi exprobraturum, vt solebat, Istic pigra, & iners vetula hæsisti ?

2 Virtutem Baltasaris, contemplationem, abiectissimum de se ipso sensum, & peritiam spiritus sancta Terefia fusè

deprædicans, addit, multa ipsum suâ causâ passum, velut fautorem suarum rationum, quæ tunc Dæmoni attribuebantur; nam oportuisse hunc aduersantibus, & satisfacere, & ancipitem metu Tere-
siam securam reddere, cuius ille res omnes cum edoceretur diuinitus, poterat citius à calumnia vindicare, nisi modestia, illum sui fecisset, quàm aliorum diffidentiore: inter pauca verò id valdè suasse, ne quid cælarer dirigentem; sic fore omnino, vt si quos in ipsam Dæmon conatus intenderet, à Deo benè verterentur. In sanctæ huiusce virginis fructuosissimis consiliis, & Monialibus iu-
uandis multus fuit, habuitque illas vt lucernas coram Augustissimo Sacramen-
to amore diuino peruigiles; cumque aliquando de futura salute mirè anxius iactaretur, precanti pro eo Tere-
siæ, saluum fore Deus aperuit, monstrauitque locum in cœlo eximium eius virtuti destina-
tum, quâ tum nullus in terris par ipsi viueret; quem salutis promissæ nuntium Patri mox retulit, deinde aliis è Socie-
tate, ac nonnullis item Monialibus narrauit.

CAPUT X.

*Insigne orandi & contemplandi
donum.*

I **V**Ota quatuor Professus anno Superioris sæculi post sexagesimum septimo, de communi & probatâ classe contemplationis vsitatae, in qua laboribus maximis, & in speciem ingratis, sedecim annos traduxerat; ad serenæ illius excitatus est apicem, ubi linguâ silente, discursu pridem eruditæ, & illuminatæ iam rationis, tacens vt plurimum, præsentem audiret, ac loquentem Deum. Quod quo pacto se habuerit, partim charitate, partim obedientiâ compulsus, ad Præpositum Societatis scripsit, apud quem quorundam ex grauiissimis Patribus religiosus timor eam orandi formam suspectam fecerat.

2 Præmissis igitur quibusdam de statu suo præcedenti, elapsis, inquit, decem & sex annis, aduerti me repente mutatum, laxatisque animi angustiis à rebus creatis expeditum, cum stupore quodam

haud ei absimili, quo beati Deo dicturi
 sunt, Domine, quando te vidimus, omne
 bonum vidimus, & satiati sumus; hîc ego
 multa cum simul acceperim, tum æquam
 imprimis pretiosi æstimationem, eiûsque
 à vili, secernendi artem; deinde commo-
 das in cœlum vias, meipsum quodam in
 cœtu intuens ad felicitatem designato;
 ad hæc nouam, & veram eorum intelli-
 gentiam, quibus iucundè animus aleba-
 tur, profluentem ex Dei pectore, quod
 introspectabam, vnde summâ potiebar
 quiete; robur præterea ad durandum in
 cruce, quamdiu Domino visum foret;
 amplitudinem cordis, non iam, vt antea,
 perfectos, & industrios præ ignorantia
 meæ, imperfectique conscientia erubescens,
 sed in Deo cuncta habere gestiens,
 cum prius viuere nequirem, nisi virum
 sanctum, & agendi peritum affixos late-
 ri haberem: inde quoque manauit scien-
 tia spiritus, quæ aliis etiam, nedum mihi
 vni sufficeret, cœpique, Deum experiri
 felicitate magnâ in rebus vel minimis
 me interius dirigentem; hinc & defe-
 ctus non ita me terrent, sed nescio quo
 modo recreant, dum verè deprimunt,
 méque

mèque ipsum mihi dum ostendunt, & ipsi deficiunt, & efficiunt, vt mihi diffidens ad Deum transeam, & agnoscam, ab iis diuina consilia haudquaquam interuerti, modò ex proposito non admissis, fuissèque impatientiæ, quod voluissem, alios ob errata sua tamdiu mœrere, dum illa emendassent; nunc enim video, miseratione potius, ac patientiâ prosequendos. Ex quo autem Deus hoc me loco apud se dignatus est, tota in hoc mea versatur oratio, vt eius conspectui me sistam, interiùs mihi exteriùsque exhibito, sed more constantis habitus, cum eo suauiter exultanti; discursu mentis interdum vtor ad scripturæ verba, interdum taceo, quod silentium, & quies ingens est thesaurus, cum Deo omnia loquantur, & pateant, possitque me vel solo aspectu corrigere penitus, inflammare, ac sursum euehere, mei vtique boni suæque gloriæ, quàm ego ipse cupidior. Hæc & alia complura de hac suâ orandi methodo rationis laborem minimè requirente, iussus tradit, probátque magnis, & firmis auctoritatibus, subdens tamen, iis tantùm ineundam, quos ad illam

à Deo peculiariter acciri moderatores animæ iudicarint, rogansque, vt cuncta penes illum, ad quem scribebat, latitarent. Suo verò quodam aduersus obiecta variorum, qui hanc methodum impugnabant, fusiore commentario multa ponit, ex quibus vnum, aut alterum seligam, quod vtilitatis præcipuæ videatur.

3 Vnum est; idcirco ad hoc genus precandi, aliquos vocari, quod magisterio multorum à Deo parentur, quo in munere plus multò valet experientia propria, quàm diuturna librorum peruolutatio; magnum si quidem est discen-
ti solatium, cum respondet Magister, & ego id sensi; hoc & mihi euenit, idem sæpius probaui; ac discipulo non ignarus, quò tendat, occurrit, incipientique dicere, suggerit, & verba, quibus intelligat clariùs, quòd ægrè potest explicare; quo, dici non potest, quantū Magistri auctoritas, & fiducia in discipulis augeatur.

Alterum est, Deum, meditati, rationum ductus, vimque argumentandi cum inhi-
bet, velle tunc per se Doctorem agere, & clausis ianuis in eius intima penetrare; quod cum eius vnus ita sit proprium,

prium, vt nec à bono possit vsurpari, multò minùs à prauo spiritu, censerì debet fraudibus Dæmonis haudquaquam expositum; & verò illud animi serenum, & quæ tunc percipitur cœlestis voluptas, indicia sunt præsentis numinis.

4 Sublime hoc munus altissimæ consecuta est salutis securitas, quam diuinitus accepit tantam, vt P. Ægidius de Mata multis in Societate officiis clarus, disertè dicentem audiuerit. Ego certam, & securam habeo salutem meam; non addo extases alienati ab sensibus animi, etsi multas, quod eas magis admirari, quam inuidere conueniat. Malo fiduciam, qua incredibili Baltasar sustentabat sese, doctus à Deo (vt scriptum reliquit) nolle Deum, nos esse in petendo parcos, & qui tales essent, suisque illum angustiis metirentur, maligni hostis idolo facere: accessit, & quidem ex tempore, inopina lux quædam & subita, in qua difficultates Theologicas sibi tam pronas deprehendit, vt si eas longo, & improbo studio complanasset, hæsitque menti adeò impressa illarum scientia, nullius vt opem (quo modo antea) iis

deinceps soluendis expeteret, quòd Patri Ioanni Pinædio consolans aperuit, sibimet anxie de huiusmodi doctrinarum assecutione diffidenti; & cuidam præterea Sacerdoti viro graui, se scripturæ, morumque intelligentiam à Deo percepisse modestè fassus est.

C A P V T X I.

Precationis efficacia.

Hanc P. Baltasar animis Deo rebellibus ineuitabilem vibrabat phalaricam, cum verborum tela non proderant. Metinæ quidam Societatem initurus, ad hanc B. Ignatij meditationibus se parabat; hunc quartâ, qua cœpisset die, tanto molimine retrahebat Dæmon, nullis vt rationibus teneretur; hîc verò Baltasar cum rogaret, vt ne illa saltem nocte discederet, erubuit scilicet, precantis obseruantia hoc negare, ne fortè à Deo puniretur; illam ergo noctem crudâ suiipsius præmissâ verberatione dum Baltasar orando exigit, vidit miser in somnis ad fores Collegij sicarios

rios duos pugionibus armatos, vt se abeuntem è vestigio confoderent : experretus inde , morarum & noctis impatiens, exilit summo mane , prouolutusque ad Patris genua adscribi flagitat in societatem , in qua deinceps constans , fructuosamque vitam ducens hoc identidem narrauit.

2 Illinc etiam Tyro clàm defilierat, quod Rector Baltasar ex eo audiens, qui sub noctem cubicula lustrabat , in Sacellum B. Virginis se includit, ac post acrem de more flagellationem, pernoctat supplex , vt errantem Deus ouiculam reduceret ; ac reducebat interea, quàm metu insequentium, quàm æstu cogitationum tam molesto , vt ponte fluuium transmittenti auctor esset Dæmon, mœrorem præcipitio suffocaret, sed allucente infœlix Deo, vidit sibi non fore difficile, nocte adhuc multâ , clàm eò redire , vnde profugerat; quod commodè satis exequitur , & in cubiculo repertus ab eo, qui fugam indicarat, cum Baltasari significaretur ; se iam scisse respondit , paucisque post diebus rem vti processerat distinctè ex Nouitio accepit.

3 Referebat de se Franciscus Abulensis, cum spes alens magnas, Salmanticæ libris insudaret, maioris ieiunii tempore in Collegium secessisse, ad confessionem accuratiùs obeundam, quod tū illic multi factitabant; dies iā aliquot obibat meditando, cum improvisa lux hominem adorta ei tam clarè persuadet, expedire omnino, relicto sæculo Societatem capessere, ut contra nitente arbitrio, & hoc mentis iugum frustrà depellente, in lethales penè veniret angustias, ac ut aliquantulum respiraret, è conclavi exire cogeretur, ne spiritu oppresso planè deficeret: solatur Baltasar æstuantem, seque hunc Deo per se, ac per suos commendaturum pollicetur; quam viri sancti commendationem consecuta est breui potens mutatio. hæc Franciscum multis cum lacrymis, nec minore animi quiete ad Christi pedes abiecit, penitus facturum omnia, & Societatem amplexurum, etsi grauiiores, quàm quæ minarentur, difficultates obstitissent; hæc reuidenti Baltasari cum referret, explicatâ fronte, oréque alacti, sciebam, inquit, ita euenturum, sed hoc tibi vni dictum.

dictum puta, & Deo beneficij singularis redde gratiam, quantam potes.

4 Neque hinc aberrat, quod recessus mentis soli peruios Deo sæpius viderit; nam Francisco Reynoso Cordubensi postea Episcopo, tunc verò opimis pro-uentibus Romæ aucto, Exercitia S. Ignatij dum traderet, cœpit die quadam confilia omnia, & quicquid ex Vrbe cogitationum, speique retulerat, perinde edicere, ac si eius in pectore legeret; quo ita hominem perculit, vt multo cum fletu se totum illi dederet, vitamque in posterum eius ductu magnarum exemplo virtutum illustraret. Helena Quirogia, Cardinalis Quirogij Toletani Archiepiscopi ex fratre filia duo se aiebat experiri; Alterum, Baltasaris verba totidem sibi faces esse, quibus in lacrymas solueretur, & iis aliquando præter solitum incensam, centuplo quàm vnquam antea per dies aliquot peccata deflesse, subdidisseque Patrem, cui hoc indicabat, Deo laus, quod aquam è petra duxerimus. Alterum, ab eo se tam disertè edocere, quibus maximè indigeret, ac si eius ipse intima spectaret, imò sibi priùs interdum remedia

remedia suggeri, quam ipsa dolorem fateretur; & verò semel afflictam grauitè, ac incoerentem anteuertisse compellando: Eia Domina, vberi hoc vtemur anno; calamitates cum patientia reddunt messem bonorum copiosissimam. Soror Marchionis Aleanicij Anna Henricea scripto testata est, inter multa, quæ sibi venerant, prout illa Pater prædixerat, visam illi suam procul distantis incoestitiam, eumque à Deo impetrasse, vt præter spem omnem præfenti mederetur: ortâ enim occasione itineris, Metinam se à viro deductam, quam ob deflexum itineris visitare urbem conabatur, ibi à Patre auditam de peccatis, tantisque resectam solatiis, vt loquentem rogaret, ne porro quid adderet, parem se tanto gaudio non esse.

5 Sed prædictionem futurorum clariùs ostendit, quod sequitur. Lugebat apud Baltasarem pia mulier virum diù absentem, rata, casu aliquo periisse; lugebat & Baltasar miserans, sed reducto mox in sese animo. Quid iuuo, inquit, flentem, dum pariter fleo; benè tibi res habent; & certò vir tuus hâc hebdomadâ

dâ redibit, quod, vti dixerat factum est. Sed hic ipso socrum, quam obiisse credebat, acerbè cum doleret, pessumque itura negotia quædam, quod ea moriens aperuisset nemini, negavit Pater, illam fato functam, foréque illi sat temporis ad explicandum, quæ sciri ex ipsa cupiebat, & fuit planè, nec eò amplius; explicato enim negotio vivere desiit. Narra-
bat de se Sacerdos è Societate, cum necessariis ad auxilium animorum destitueretur, esset tamen ætate iam prouectâ, valdè se animo iactatum, & hanc suam fluctuationem, cùm sæpe Baltasari aperiret, eiusque consilio firmare conaretur, interrogatum se ab illo, num existimaret, esse ad salutem consequendam in Societate præsidia? annuentique, patrem intulisse, tu verò non solum saluabere, sed multis etiam ad hoc opem feres, viuesque contentus in Societate; ô vocem plenæ consolationis! quàm postea exitus minimè obscurus confirmavit.

CAPVT XII.

Efficacitas verborum.

Proferenda hîc esset ingens turba partim nobilium Iuuenum, quos de florenti, magnâque fortunâ conuertit ad crucem, & religiosis Ordinibus donauit; partim mercatorum, quos æternis fecit, quàm fugacibus lucris ditiores; partim aliorum, quos omnis sexus, & conditionis, verborum igne potenter confixit; sed hoc & foret prolixius, & gestorum similitudine minùs gratum. Pauca ex iis transuersim delibabo. Iacebat vir nobilis in extremis penè animam agens, non alio morbo, quàm insano amore mulieris; tantâ vi Pater eum aggressus est, vt exin postea, quamdiù vixit, dictorum eius memoriâ lancinaretur tanquam telo, tunc verò statueret mori potius, quàm Deum offendere. Ascensum Gallianum locupletissimum mercatorem ita immutauit, fecitque familiarem Deo, vt diceret: Se societatis hominibus non orationem, sed thesaurum obedientiæ

dientia inuidere. Honestam Matronam sanctorum profectuum cupidam arcebant à Templo nostro vir, & agnati à nobis alieniores; huic venit in mentem, ut Patrem visendi gratia enixè domum inuitaret, & ad cōdictam diem cum viro cognati ut adessent, effecit, ignari, quid rerum ageretur: superuenit Baltasar, salutat humaniter: de Christo sensim sermonem iniicit, immensisque illis nominibus, quibus obsequio nos suo, & amoris deuinxit; hinc flere omnes, esseque iam in societatem alij, ac Matronæ propositum deinceps imitatione comprobare. Sed mirabilius erit, quod sequitur. Diuerterat ex itinere in Cœnobium quoddam, pro amicitia nonnullorum, quos illic nouerat; iis multum poscentibus, adhortationem instituit, ad quam cæteri quoque conuenerunt, cuius exitus is fuit, ut per octiduum, excepto nemine, cuncti Meditationibus S. Ignatii ab eo exculti sint, tam fecundo diuinæ gratiæ successu, quantum eorum Prouincialis vix crederet, nisi spectaturus, & pars eius futurus aduolasset. Metinæ ad Nostros cum primùm Rector verba fecit, flamm

mas

mas suscitavit, quæ menses multos eorum pectora sanctè depasta sunt, etiam quorundam nimium sibi attribuentium.

2 Inter plurimos autem, & Religiosos, & alios, qui aut veteri eius consuetudine, aut recentiore exciti famâ, pietatis causâ Metinari ventitabant, fuit Alphonsus Roblius, ex venerabili Carthusianorum Patrum familiâ, qui se postmodum, claro virtutis eius præconio, velut Angelum ab eo exceptum retulit, etsi alioqui occupatissimo, diebus sexaginta eiusdem usum disciplinâ, ac licet multos frequentasset interioris vitæ notos peritiâ, æquè tamen sibi neminem implexisse animum, comperissèque penitus, in eo magnum quemdam spiritum, cum ingenti Dei fiduciâ.

3 Quas viri magni strenuas operas Dei rationibus incumbentes, munerabatur, & leuabat Deus temporariis subsidiis tam vbertim, vt re tunc tenui, nulloque ære alieno, sexaginta de nostris Metinæ alerentur, Baltasare in hoc curam mediocrem vix satis conferente, ac plerumque ignaro, quibus viis ac modis prou-

prouidentia liberalis domesticæ inopiæ
adesset.

CAPUT XIII.

Labores animarum causâ.

PRæesse quidem sine multiplici labore Collegiis, domibus, & prouinciis nequiuit, officiorum, quæcumque suscepisset, diligentissimus administer; sed habent, quæ posthac dicentur, singularia in hoc genere complura, quorum hic nonnulla velut in specimen apponam. Salmanticæ Tertianâ laborans, missôque bis sanguine accersitus est à Carmelitanâ, vehementer animo deiectâ, mortique proximâ, quam erat solitus audire; surgit statim è lecto, periculi conscius, in quod grauissimum se dabat, cuius admonitus à Custode, respondit, multa merito deberi vnius animæ consolationi; ergo ad Parthenonem pergit, ac dum excipit confitentem, præ debilitate animo linquitur; sed recreatus à Custode, qui se illi socium iunxerat, absoluit erectam alloquio, & pace incredibili cumulatam,
cuma

cum quâ paulò post animam efflauit; Patri, cum se ægrè domum reportasset, duplicatur febris, perstat nihilominus in sua sententia, & custodi, numquid nam id dixeram, obiectanti? quidquid id esset, flocci esse ait, præ vnius animæ consolatione; neque tamen prætereundum est, ingressas cubiculum moniales, vt deficienti subuenirent, censuisse, non cordis deliquium, sed raptum abstracti à corpore animi hunc pati, tum quod arderet vultus, tanquam Seraphino, tum quod vt sibi est redditus, ingentem gloriam Moniali paratam, affirmavit, quâ esset propediem fruitura, maiorésque ab illa progressus editos octo mensibus ægrotante, quàm per multos annos ab alijs, tametsi valentibus, & admodum probis.

2 Metinæ Tyronem quot noctibus Dæmon acriter cædebat, Rectorem Baltasarem mentitus; Tyronem Rector, ex quo rem casu didicerat, iubet, ostium pulsaturo, vt solet, respondere, Ingredere; sed conditionem præmittere, si tibi per facultatem licet; sin autem, Rectoris cubiculum adito. Quam conditionem nihil minus aduertens cum postponeret

Noui

Nouitius, prius ad vocem, ingredere, Dæmon cubiculum irrupit, quàm de facultate Tyro intulisset; tanti fuit obedientiam, vel in verborum ordine tenere; suo itaque doctus malo, factusque cautior à Magistro, cum præscripto verborum ordine larvam nequissimam in Rectoris cubiculum remisisset, totam quidem iram hostis in Rectorem euomuit, eumque crudelissimè cæcidit, sed magno strepitu sese proripiens, molestus esse Nouitio desiit.

3 Transibat Villagartia Castellanus S. Isidori Legionensis Prior, Salmanticam petens, nec plus horis tribus subsistere poterat; & habebat tamen de animi rebus, quæ communicaret cum Baltasare, ante meridiem de charitate concionaturo, & adhuc imparato; arctatus in ancipiti Baltasar, nihilò seciùs Priori dat operam, certus, ab exercenda charitate, quàm à meditanda, se verba facturum præstantius; Deique interesse, ne rem eius agens, eius desideraret opem; & verò tam præsens adfuit, vt horæ dimidium, quod conscensuro pulpitum restabat, cum orans quoque insumpsisset, egerit

egerit de charitate magnificentius,quàm si multis diebus lucubratam tulisset concionem;nempè illi altè infederat, illud diuini Apostoli, per omnia omnibus placeo, non quærens, quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.

4 Aliàs Vallisoletum deuenerat, Burgos proficiscens, cum adest ab Stephanía nuntius (rusticanâ illâ, sed Christi insigni famulâ) vrgente, diutiùs ne differret, quod erat pollicitus, de impetrando sibi gratuito à Matre Teresia in eius Ordinem ingressu; suscepit Pater, se in reditu curaturum;tunc moras non ferre, quod gerebat: verum & ipsa moras suo negotio metuens, efficiam, ait, apud Deum, vt sinat se Pater exorari. Quid plura? procumbit in genua coram Augustissimo Sacramento; & equum Baltasar iam iam inscensurus febre corripitur, ac decumbit; sed de mali auctore minimè dubius, ad Stephaniam mittit, febrim suis precibus restinguat, sese illico exiturum, & quod ipsa optabat, confecturum, quod & sub vesperum iam sanus præstitit, ac postridie mane, cœpto itinere, quas susceperat, rebus opportunus aduenit, egregio sanè prouî—

providentiæ sanctæ documento, diuersis
suorum studiis piè, ac feliciter fauentis.

CAPUT XIV.

*Praeclara in instituendis Tyroni-
bus opera.*

1 **Q**uantum Baltasari hæc institutio
nomen fecit, tantâ illam inte-
riorum peritia & luce, Tyronúmque ex-
cellentium numero, & successu obiuit.
Quantum quisque virtutis caperet, quan-
tum cepisset, distinguebat; quid ei dees-
set, quid ex eo Deus, quâ viâ exigeret, sic
vt videretur mentem singulorum inti-
mam spectare, & cum primùm os aperuis-
sent, sequi eorum cogitata, dicendâque
responsis occupare.

2 Instituendorum autem generatim
ratio hæc erat, vt magno imprimis oran-
di studio, & cum Deo agendi vehemen-
tissimè illos afficeret, hunc esse ducens
bonorum interiorum fontem; quare ma-
turis iam ætate, post ipsum Tyrocinij in-
gressum, dies sexaginta in exercitia con-
cedebat,

cedebat, quæ intra mensem cæteri concludunt, vt anteaactæ vitæ nidorem, & fumum ad purum purgarent, eiúsque omnia simulachra melioribus obducerent; desideriis verò Tyronum feruentibus pro igne addebat spem obtinendi, quod cuperent; Deum enim huic sementi suæ daturum incrementa, & hos primos sui ædificij lapides ad fastigium perducturum.

3 Deinde ingentem mortificationis veræ, ac vincendi sui flagrantiam in iis excitabat, tanquam scopum contemplationis, ad quem illos haud sanè obiter, nec manu languidâ exercebat, præsertim in suimet contemptu, cuius mirum erat, quot & quàm varia sectarentur, ambirent, venarentur, fingerent, inuenirent domi, foris, publicè, priuatimque argumenta.

4 Sed doctrinam adhortationũ communiter omnibus affusam, accommodabat seorsum singulis, constitutâ quot hebdomadis horâ, conscientia rationem ab vnoquoque excipiens, & peculiaribus monitis singulos conformans, qua in familiari adlocutione Tyronum Magistri palmare munus statuebat, solando, urgendo,

do, inhibendo, erigendis animis, & tractandis, parandâ, adhibendâque medicinâ; in quibus, & iis similibus efficaciam maximam pollebat; alias enim morbi notitiam, praeuertebat à Deo remedium; atque uni pio eius manifestandi proposito plena sanitas donabatur; alias verbulo hanc reddebat Pater; audiebat enim defixis in Christum de cruce pendentem oculis, lucem ad respondendum petens; & accidit semel, ut magnis olim promissionibus matrimonia commoda exoso Nouitio, tunc verò illa omnino expetenti, quod pati non posset corporis impugnationes, huic, inquam, Pater submisit ac placidè diceret, Religiosus, & vxoratus; tibi ne id videtur decere? apage sis; & hac modò voce ita hominem sedaret, ut nunquam eiusmodi tentatione pulsaretur: quin & certò putem, Tyronum mentes fuisse illi coelitus peruias, ut inde onera illorum viribus æquaret; opportunitati monita; curas profectui. Certè Patrem Ægidium de Mafsa, cum Metinam venisset, eius institutione refouendus, septuaginta ipsos dies, quibus illic fuit, nunquam de conscientia

audiuit, etsi quotidie conductâ horâ se illi sisteret, & hac vna de causa Metinam optasset; at septuagesimo demùm die, piè sub discessum queritanti satisfacit, scire se, inquiens, nullis ipsum molestis tentationibus vexatum, contra iisdem laborasse, quos prætermisso illo, audierat. Fiebat nonnunquam, vt multis suas molestias indicantibus Nouitiis, iuberet, duntaxat illas Domino commendare, seque idem facturum sponderet, proximâ deinde adhortatione in vniuersum loquens, sic tamen cuiusque recessus intimos conueniret, vt sua neminem præfens medicina frustraretur; quæ si omnia parùm procederent, tum confugiebat ad sacram anchoram, & cœlum precibus fatigabat.

6 Tandem has artes tam præclaras sanctimonix in suis exculpendæ, virtutis propriæ obsignabat velut potentissimo charactere, nihil præcipiens, aut docens, quod non ipse viuendo exprimeret. Quid mirum igitur, ab hac schola, tam selectos milites exisse? Franciscum Godoium, qui singulorum quotidie operum absolutionem exquisitam, quam consue

consueuerat sub noctem Virgini offerre, morte pro Christo obitâ tandem clausit; illâ, ex iis, quas à Baltasare aculeatas, & fortes hauserat, magnâ voce socios confirmans, **N**e degeneremus ab excelsis cogitationibus filiorum Dei: Patrem Antonium Padillium, qui splendorem, & delicias sanguinis, inuictæ fuimet in omnibus despicientiæ cum postposuisset, auditus est in extremis iacens, metum, quo nihilominus premebatur, ita discutere: Quid est, Domine, quod timeam, cum me abs te in corde gestari securum feceris; eamus sanè, quocumque iusseris, nihil me de cætero territabit, sed foret longius, in plures digredi.

7 Addamus potius, quo pacto ad dicendum Baltasar compararet sese. Duas, tres-ve notabat succi plenas, grauésque sententias, quas esset tractaturus, in illas attentâ meditatione orans incumbibat, validis fulciens argumentis, & Scripturæ, ac Patrum locis bracteatis peculiari Dei motu tunc succurrentibus, ex multis, quæ olim viderat, iturisque proinde ictu certiore; vt eo indiculo testatur, quem acceptorum à Deo beneficiorum

sibi texuerat; suggererebatur, inquit, mihi sensim, quod excogitare nequiuissem, saluâ quidem lege prouidentia communi, communem à me diligētiam poscentis, non tamen exquisitiorem, utpote scopo obfuturam: hoc autem ex eo conficio, quod mihi dicenda non sufficiantur, nisi quo tempore illorum usus est, quodque huius rei, experientia iam frequens, hanc in me fiduciam peperit. Collimabat porro ad duo capita; vnum, ut Tyrones Societatem, ad quam erant vocati, maximi facerent, maximè amarent, vita omni & moribus referrent: alterum, ut iidem in omnibus Deo, Præpositis, rationi, sese præberent morigeros. Quare Societatis prerogatiuas quatuordecim signarat, de quibus ad illos per annum egit; harum prima erat, paupertas spiritus ab rebus, personis, locisque liberi: altera, fraternus, & summè concors, inter summè diuersos amor. Tertia, æstimatio virtutis præ quouis alio naturæ, ingeniique ornamento. Quarta, votum obedientiaæ supremo Christi Vicario ad Missiones quasilibet præstandæ. Quinta, facultas ab se reiectandi, quos
tanquam

tanquam noxios humores obesse corpori deprehendit. Sexta, modus prudens externarum sui afflictationum, ex eorum, qui præsunt iudicio, quasi viuâ regula censendus. Septima, vsus publicarum in Triclinio mulctarum, ob causas alioqui leues. Octaua, conscientiae perspicuitas moderatoribus expandi solitæ. Nona, auulsio à consanguineis. Decima, horror dignitatum, suffragiorumque immunitas, quibus eæ diuidi consuerunt. Vndecima libertas sapiens, nec incustodita, quæ Tyronibus datur, dum peregrinatum, vel Missionibus destinantur, ad periclitandam eorum constantiam. Duodecima, finis excelstitas, præsidiorumque ad hunc assequendum vis & præstantia, cum salubri famæ, magnique nominis odore. Decimatertia, perfectæ decus obedientiæ, nec personis, nec rebus, nec iubendi modo, iubentisve dotibus definitæ. Decimaquarta & vltima, aduersarum rerum perpeffio, ex perennibus, seu errantium, siue malignorum inimiciis, aut communibus, & fortuitis casibus, quâ sanè continetur, acuiturque virtus & pietas, imò Societas latiùs, & gloriosius funditur,

tur, ut è contrario, tum honorum, tum deliciarum occasionibus, si quâ in illam inferrentur, magnum esset discrimen aditura.

8 Huiusmodi thematis ad locutionum publicarum cum suis ad omnia religiosæ vitæ decora fingeret, præfertim ad sui totius abnegationem; tum exterioris hominis compositionem haudquam negligebat, sed eam Nostris magnopere necessariam sic tripliciter concludebat. Primò, quod bona nostri opinio, sine verâ nostrâ, minimèque fictâ modestiâ non possit in hominum animis consistere. Pòst, quòd nullo cultus austerioris velo obtegatur, si quid aduersus modestiam peccemus. Denique quòd castigata hæc compositi oris, & sensuum, corporisque totius ratio mirè orationem iuuet, nobis usque adeo commendatam: quamobrem sibi accuratè, ac minutatim collegerat, quicquid parùm decenter, parùm urbanè, aut etiam rusticè quibusvis in rebus & actionibus à religiosi hominibus peccabatur, ut tam sibi quàm suis pro speculo id foret, nihilque in iis esset, quod non, ut ait S. Augustinus

nus

nus, grauitati, & sanctitati professionis nostræ benè responderet.

9 Ad extremum iis piorum librorum, ac Thomæ potissimum de Kempis lectionem valdè inculcabat, vt qui viuæ vocis magisteria supplerent, quæ sæpè essent defutura: mutos enim illos, & emortuos præceptores vitam ab eo, qui vnus vita est, suis lectoribus impertiri. Sed hæc in Tyronibus exercendis; nunc in aliorum gubernatione cuiusmodi fuerit, paucis innuamus.

CAPUT XV.

Rectoris munus à Baltasare gestum.

1 **H**Orrori primùm regendi munus Baltasari fuit, tenuitatem suam reputanti, grauitatēque rationum, quibus reddendis norat subiacere; sed laxauit hunc metum Deus, & diuinæ in morem gubernationis, miseratione potius patienti erga suos affici voluit, quàm tristi indignatione. Inuit hoc Dei consilium Martinus Guttierus, qui sibi olim iisdem timoribus laboranti, expostulan-

rique apud Deum, ostensum narrauit argenteo in disco cor suum ita exiguum vt guttis sanguinis penè duabus mergeretur; mox amplum aliud & capax, quod esse cor Dei didicit, tot vbique locorum & gentium, tam impiis nefariisque sceleribus nihil aut depressum, aut arctatum, sed infractâ patientiâ tempus operiens, ex tam mala semente bonam messem legendi, & hoc ipsum debere æmulari, quod & in posterum contendit, & Baltasari, vt idem faceret, non vanus author fuit: aiebat tamen Baltasar, iis, qui præessent, minimè omnium corpori suo indulgendum, minimè omnium mente curis solutâ viuendum, quibus omnium onus, omnium defectus, profectusque incumberent.

2 Antiquissimum ergo ipsi fuit, vt rem Collegij vtramque suis precibus fulciret, sed temporariam æternæ nullo non tempore ac loco posthabuit; itaque passus numquam esset de penso pietatis quicquam demi, exterioris ministerij gratia; nunquam tepidam eruditionem piæ, feruentique ignorantia prætulisset; in virtutis eximia hominem quoties incidebat,

debat, esto, indoctum, atque rudem; auelli ab eo non poterat; Ministrum Collegij solitum, ubi quid deesset (decerant autem frequenter multa) inquietius se adire, blandè ad orandum remittebat, monens, id omnibus præmitti debuisse, non pendere ex eius industria; tam parvò gregem illum pastori non stetit, ut eum negligeret; redibat Minister post fusas preces, & insperatis sæpe modis advertebat confectum, quod tantopere agitaret.

3 Ad hæc animo excolendo quò sui expeditiùs vacarent, iis necessaria corpori, tum liberaliter, tum sollicitè providebat; lustrabat quot mensibus eorum cubicula, cum vestium custode; quærebat, iubebatque scribi, quo quisque indigeret, datum-ne id foret, post paulum exacturus; negligentibus sui curam, plus curæ volebat tribui; at longè plurimum ægrotis, quos noctu etiam, quiescentibus cæteris visebat, si periculosius ægroarent.

4 Communium porro observationum ita erat tenax, ut ad orationem, Examina, mensam, culinæ officia, euerren-

dam domum, primus omnium præsto esset, Deoque id studium placere maxime dictitabat, unde hoc ab eo pro singulari dono obtinuit, ut sufficeret præstandis, quæ ex religiosâ disciplinâ vulgò alij seruabant; ac noui quidpiam petentibus, in quo se vincerent, suadebat potius, uti conarentur, immunitate procul, & priuilegiis, ritè communibus & perfectè fungi, addens, tanti esse, ut si propterea debilior, ac breuior vita futura foret, non esset tamen recusandum; quin & Patri Francisco Riberæ (quanto & quali viro) differri ad secundam mensam prandium volenti, quòd in horas pomeridianas pararet disputationibus præesse, author fuit ad primam accedere, idque ipsius instituto vtilius etiam futurum, ut re ipsâ fuisse, disputationis exitus probauit.

5 Iam Baltasarem adituros nihil fuit necesse, commoditatis articulos captare; vir erat omnium horarum, semper sibi similis, humanus, grauis, amabilitate venerandâ beneuolentiam suorum, ac reuerentiam fouens & excitans, ad quos, si quando esset opus, personam edere vultuosorem, at mox recipiebat sese ad familiarem

miliarem suauitatem ; publicè verò, nisi cum honore nunquam cum iis, aut de iis loquebatur ; sagax in ore singulorum deiectionem mentis & lætitiā attendebat, nolens in Dei dōmo quemquam minùs lætum incedere. Duriora verò ingenia, & petebat vltro à Prouinciali, & blandimentis prudentibus sibi, ac obedientiæ subigebat.

6 Vt autem palàm sit, quàm nihil, etiam leue, aut sperneret, aut parùm grauius expleret ; dies Veneris cum legisset, quibus (quod debent interdum Rectores) orantium obiret cubicula, illo ipso die, qui Villagarfiæ postremus illi regendi fuit, eam consuetudinem non omisit, quamuis esset statim post orationem Toletum abiturus ad onus prouinciæ subeundum ; graui profecto regentibus, & necessario documento, non esse ideò defunctoriè agendum, quòd successorem proximè expectent, sed flammam luculentiores, candelæ instar, in ipso defectu, Domino ministrandam.

7 Hæc & plura scripto summam complexus est, quo bene regendi egregiis monitis velut coloribus seipsum ni-

hil minùs cogitans expressit. In iis pri-
mum erat, quisquis præesset in Societate,
non esse Dominum, sed Dei filiorum
seruum, quibus operam deberet ita gra-
tuitam, vt neque gratiam ab ipsis, nec
approbationem expectaret; Deinde hanc
illis sui fiduciam præbere, nihil vt ipsum
vellent penitus celatum, sed absque du-
bio tenerent, pronâ se pectoris totius, &
effusâ declaratione, vti apud Deum, sic
apud Prælatum pluris æstimandos; quod
confitentibus, & auditoribus persuaderi
maximè ab nostris iubebat, ratus, pudore
aperiendi sui perire innumerabiles.
Tertiò, nequaquam suspicari, laudem re-
ctè instructi, sanctèque Collegij huma-
næ vllius esse industriæ, sed prorsus di-
uinæ, tot Libani cedros æreo brachio fle-
tenti. Quartò, sic officium aggredi, vt
omnium animos sibi deuinciret; nullius
affectu apud alios impingeret; omnes
illum, suâ putarent consuetudine gaude-
re, curamque muneris non inuitum mœ-
stumque gerere; iubendi necessitatem
dissimulare initio tantisper; eâ nunquam
vti imperiosius, sed modestè, velut con-
sulendo insinuare, quod optimum cerne-
ret;

ret; sic emolliri indociles, efferatos placari. Quintò, familiaribus colloquiis suos crebriùs iuuare; visere etiam interdum; multò verò magis adeuntes etsi occupatum admittere (vt testes essent occupationis) ac bonis verbis dilationem agendi mulcere; dum verò ij loquerentur, quasi feriatum attendere, nec scribendo, aliudve tractando, contemnentis speciem præbere. Sextò, iniunctæ gubernationi, missis quibuscunque aliis, se totum tradere; sic longè pluribus per suos egregiè munitos profuturum, quàm posset ipsemet per sese. Septimò, suis facem ad omnia præferre, semperque propriis ouibus præire, ne frustra eos ad illas regulas hortetur, à quibus legitimè se putat recedere. Octauò, boni consulere, quicquid ad se à quouis deferatur, verbisque ac vultu dictorum eius gratiam testari, quo sanè potenti illicio tam exulcerati leniuntur, quàm Præpositus de multis docetur, etiam ad se, regendi-que modum & opportunitates attinentibus. Nonò, quanquam aduersus insolentes iungendum sit robur cum suauitate; cedendum tamen aliquando contumaciùs

maciùs obluctanti, sustinendumque, quem Deus sustinet, ne pax communis perturbetur. Decimò, nunquam committendum, vt, quæcumque tandem euenerint, iratus reprehēdat, ne indignantis, auersive animi culpa charitatem lædat, quæ caput est Dei mandatorum; expectandum, quoad fluctus ponat; reū interea se sibi ac Deo redditurum: reprehensionibus verò vt pharmacis vtendum parciùs, ne assuetudine vanescant, vel inuisum faciant medentem. Vndecimò, nunquam proritandos, qui conturbatione aliquâ possidentur, sed mitigandos tolerantia, miseratione, bonitate, iactisque in cœlum precibus, ne fodicati ruinam præcipitent, & pereant funditus pro quibus Christus mortuus est. Demum, vt Rector nimium suspicax suos contrahit, & cruciat, sic eundem benè de illis sentiendo, fidòs efficere, sibique addicere. At hæc carptim notasse sufficiat, sequatur nunc.

CAPUT XVI.

Humaniorum studiorum & iuuentutis cura.

1 **E**X tot Societatis muneribus nullum Baltasari humanioribus studiis foueri chariùs videbatur, quod etsi minimum præferrent splendoris, at magis diuinæ gloriæ conferrent: nam & pueros Deo, morum probitate maturè in perpetuum auctorari; & eorum parentibus difficile onus, sed necessarium minui, pararique tranquillam senectutem; & Respublicas integras, cum hæ illarum spes adoleuerint, Christianâ sapientiâ fermentari, quâ nihil sit vtilius ad vitam ciuilem, efficacius ad probam, ad æternam ac verè beatam securius.

2 Hinc magnos spiritus horum studiorum professoribus subdebat; magnâ charitate, opportuna vrgebat commoda; magnum publicè honorem habebat, licet ij nonnunquam Tyrocinium non explefent; magni ab Nostris volebat fieri; sed iisdem magnopere ac sæpè Societatis scopum

scopum in hac institutione ingerebat, præ cunctis admonens hoc magis exemplo discipulorum vitam, quàm doctrinâ ingenium formarent, quò mali adspectu, quàm auditu boni proniùs capiuntur. Quamobrem præscriptum in Societate de moribus ordinem iubebat seuerè ex discipulis reposci, & magnitudine præmij Magistros animabat, quasi eorum seruatores, cum Deus obstetricibus Ægyptiis vitam infantium miseram tam cumulatè rependisset.

3 Sed mens viri Dei prodit se clariùs ex epistola, quam dedit ad Patrem Ioannem Bonifacium, qui professione Theologiæ, qua multum valebat, postpositâ, annos consumpsit in scholis humanioribus ultra quadraginta. Angebar, inquit, optione R^e V^e à P.N. Generali datâ; sed magnæ mihi voluptati fuit, quod cœptam occupationem retinuerit constanter, in hac tutius suam, & multorum salutem adeptura, quâ ipsa vtique plus eger, quàm Theologiâ ipsius Societas; & quidem Theologia si famæ studio Ram Vam fortè sollicitet, meminerit, se bona iam frui; ac licet nostrum sit, contemptus

temptus desiderio moueri, sibi tamen pulchræ laudi fore, quod multi appetunt, reiecisse. Ad locum autem quod attinet, vti nihil nocet, de illo superiorem consulere, ita conquiescere in eodem, donec ab eo, qui misit, Angelo reuoceris, est absque vlla comparatione præferendum.

4 Nec erat Baltasari satis, Magistros iuuenum ad suum munus expolire, nisi & iuuenes ad virtutem, ipsemet erudiret, docerétque hortando, frustra illis fore professorum bonorum copiam, laborem, vigilantiam, assiduitatem ad obtinendum, quod quærerent, nisi & ipsi ingentes animos, paremque diligentiam afferrent; tum ad singularia descendens, accommodatis fingeat præceptionibus; & cum esset occupatissimus, mirum erat, sodalitates Parentis Virginis quàm piè ac strenuè promoueret.

5 Accedebat sanctus, & humilis labor (sed non humilis gloria) Christianæ doctrinæ pueris tractandæ, quem sic adamabat, vt multis diebus Dominicis prodiret cum pueris, aut fidei capita decantans, aut eos ordinatim ducens, donec iis in foro, vel præ foribus Templi explicato

plicato penso, ad plebem etiam quæ frequens aderat, verba conuerteret, quibus semper, pro solenni suo miscebat aliquid de amore Dei, & perfectæ virtutis, ad auditorem eius studiosum, quales ferè illic aliquos sciebat. Nostris in Aragonia domibus ex officio inspectis, Cerueræ in patria paulisper subsistens, exhibat in forum cum tintinnabulo, cogebatque pueros ad fidei rudimenta, mirantibus, qui eum nouerant tantum virum, tam altè seipsum deiicere; ex quo illud sequebatur boni, vt hoc idem munus cæteris liberius, maiorique pondere suaderet. Hactenus ipsius regendi ratio; comitemur hinc Romanam Procuratorem Prouinciæ, Metinæ cum regeret, electum.

C A P V T X V I I.

Romanum Baltasaris iter.

I **T**Imuit primum & causam itineris, ad quam se putabat minus idoneum, & ipsum iter, pronum videlicet ad distrahendas animi, dissipandasque vires; verum, vt ipse in libello scripsit, has

has tenebras, & debilitates noua lux subito discussit hac verâ persuasione; iubente Deo, ac ducente, nihil ambigendum; nihil cunctandum, suffecturum de prouidentia thesauro, quæ sibi deessent; quæ possent obesse, remoturum, eius tantum amoris, & obedientia parendum, quibus fretus Moyses, qui in confertis illis populi infiniti, ac turbidis fluctibus, quàm in semotis Orebi pascuis, factus est Deo familiarior; amandi Dei, ac Deo placendi voluntate nostram de illo fiduciam niti, & esse probos adeò illi caros, ut velit, ipsos omni sollicitudine vacuos per se ipse curare.

2 Hanc prouidentiam cum aliàs in itineribus, tum in hoc Romano per loca hæreticis infesta miram expertus est; nam & quotidie celebravit, & iter penè orando insumpsit, & Romæ, quod tempus sacris monumentis, profanisque spectandis occupatur, ad reliquiarum sacraria precando posuit; & magnam virtutis perpetuæ, quod minimè omnium agebat, opinionem omnibus reliquit, sed Generali maximè Præposito Franc. Borgiæ interiorum profectum æstimatori perspicacissimo.

3 In reditu verò Iacobo Mirono Lusitanis Visitatori dato valde inuitanti, sibi vt illuc socius esse vellet, excusauit modestè desiderium quietis Metinensis: Instanti autem, laudantique occasionem tam obuiam prouinciarum noscendarum, quarum posset Visitator esse; subridens, ah! scires, mi Pater, quàm sim, ait, ab eiusmodi officiis alienus; quantòque pluri faciam, secreto in angulo Tyrocinij latitare, nequaquam me his spebus tentares: fuit hoc animi Deo ac virtute contenti.

4 Sed raræ admirabilitatis, quod redeunti per Galliam contigit. Ibàt cum comitibus, die iam mediâ in urbem vix quarto milliari ab ea sitam, in quam diuerterant, & paludosa sectabantur, quod essent montana grassatoribus infesta; iam se luto equi ægrè attollebant, & qui restabat ingens tractus, lacunam aliquam minabatur, cum vocem pueri audiunt ab latrocinantibus submissi, moventisque vt deflecterent versus montem, pergunt nihilominus contra metum crescentis periculi, donec temerarium apparuit, vltèrius tendere: iamque decreuerant

rant de itinere retexendo, cum ecce tibi clarum prospiciunt, & splendidum equitem, eâdem quâ venerant accedentem, & adeò quidem expeditè, vt si regiâ viâ graderetur; propior factus salutat humaniter, ait, se locorum peritum, fidenter sequerentur, breui se illos ex iis paludibus educturum; quod ante Solis occasum præstitit, monstratôque illis, quo ibant, loco quingentis passibus distante, ipsorum ex oculis, atque in oculis manifestè, videri desiit; quod beneficium, vt Mironis virtuti, sic Baltasaris precibus videtur assignandum; nam hoc ipso anno, quo contigit, elapsi sæculi septuagesimo primo notatum reliquit, se die Decembris 22. fuisse erga tres è Beatissimis Angelis singulariter affectum, primum Gabrielem nuncium Incarnationis; secundum consolatorem orantis Christi; tertium iugis in cœlum sacrificij æterno Patri perlatores; tum ad tres alias beatorum turmas spirituum, quæ Christo scilicet pugnanti, precanti, ac iter agenti quondam adstiterant, bonisque nunc etiam ad eadem præsto essent; suis denum, sibi que creditorum tum hominum, tum

tum officiorum præsidibus ; & ex eo tempore agnouisse , peculiari se illorum reuerentiâ teneri , vt qui se illis à Deo confideret fuisse præcipuè commendatum.

§ Lauretanâ in Æde , quam cupidissimè, ob cultum Virginis & visit , & veneratus est, quantum diuini spiritus hauserit , post annos aliquot vix tandem patuit ; nam periculosè decumbenti , cum sacræ ipsius ac Iosephi sponsi producerentur imagines , monereturque, ex hoc præsidium poscere , optimè , inquit ; sic enim Domina mihi dixit ; quo de responso interrogatus Ioannes Santijs , qui tunc curabat ægrotantem , & olim Laureto fuerat comitatus, mente repetiit, dixisse Baltasarem Lauretanâ ex domo, post fusas preces exeuntem , magnum se pietatis sensum erga S. Iosephum concepisse , quod argumento est, quàm piè veneraretur tantam Matrem , cuius etiam Româ Tabulam detulit , ex B. Lucæ depictam autographo , quod in S. Mariæ Maioris colitur. Ad hanc Metinæ in Sacello Tyronum collocatam frequens erat, noctesque interdum solidas ; quem Ma-
tris

tris optimæ singularem cultum iam inde ab Societate inita crescentem Dæmon horridis illi conatibus & imaginibus quondam turbauerat, mirantique, quam sustinebat vim; remitte tu, & ego remittam (inquit Dæmon) erga istam præsertim fœminam, quam dicunt Mariam; qua hostis impuri sacrilega voce dici non potest, reuerentia Virginis quantum in Baltasare aucta sit.

6 Ad extremum Sanctos, quorum toto illo itinere beata pignora spectauit, quanto prosecutus sit honore, ex eius verbis colligitur; scripsit enim, illos Augustissimum Sacramentum tanquam luminaria coronare, radios esse veri Solis, firmamenti stellas, torrentem fluuium ex Dei sede bullientem, & Christi palmites, de quibus nefas sit absque lacrymis loqui, quòd nostrà illos degeneri vita confundamus, nec erubescamus miseri, teneras Virgines, & adolescentes tantum roboris habuisse, vt excellenter saluarentur, dum nos pusilli, & inertes humi perpetuò repimus; cum iis verò tractabat quandoque, vt Dei Aulicis, causam iis suam commendando; aliàs tradendo libellos

72 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
bellos supplices, hoc est, vſitatas ad
Deum, & Mariam preces, quibus ij me-
rito ſuo, verbisq̃ue gratiam & pondus
adderent. Tandem mente verſans hono-
rabile nomen eorum coràm Deo: Obſtu-
pui, ait, obſervantiam ac reuerentiam, vt
ſic loquar, magni illius Dei, famulos
ſuos, ſiue alloquentis, ſeu reprehendentis,
atque ab illa maiestate, eorum didici ve-
nerationem; ſed patientiam eorum, quo
pacto in morbis æmulatus ſit, videamus,
poſtquam hunc Metinam reduximus.

C A P V T X V I I I.

Morbi & patientia.

VT teſte B. Bernardo, nec vanita-
te expletur animus, nec corpus
voluptate; ſic amantiffimus ſuorum Deus,
ad vtriuſque perfectam victoriam argu-
menta contemptus, dolorumque iis ſup-
peditat: & quidem grauioribus in mor-
bis, ſua Baltasar valetudinarij custodes
& medicos tolerantia perſtrinxit, inſtar
Iobi ſanien teſtâ radens, hoc eſt aduen-
titium

titium dolorem voluntariis proritans, vt capitis 4. numero 2. attigimus.

2 Vallisoleti pro mortuo habitus, & velata iam linteo facie, recreatus est ab socio Santio, quem insuperabilis instinctus perpulit, vt contra sensum Medicorum, de superioris facultate, pauxillum aliquid nutrimenti ægroto infunderet; in eo tamen præcipiti magnam vir sanctus lætitiā prætulit, ex futurorum securitate ortam, & diuinæ amore voluntatis; aiens, se mortem nihil metuere; reangi nullâ, nullâ detineri. Sequuta est hanc ægritudinem quartana, cuius tædia & iactationes vultus placidissimi serenū minimè obscurarunt; quin ipsa in accessione cuidam miserenti, dicentique, fieri non posse, quin maximè torqueretur, perinde esse subintulit; pati videlicet, aut non pati; quanquam, vt erat prudens, & inculpati apud omnes exempli, visentes non admisit, quamdiu vehementiùs æstuabat, ne quod forte verbum asperius, melancholicus humor eius pabulum febris, incauto eliceret.

3 Horum vi morborum, munerum labore, atque itinerum attrita valetudo,

D

fuit

fuit penè deinceps continens quidā morbus, vrinæ, renum, podagræ, aliique, quos dissimulabat ita industriè, pauci vt illos, iique domestici conspicerentur tantum; nihil enim communis, nihil priuati, nullam propterea muneris partem declinabat, quod est virtutis solidæ, limatæque: imperfecta enim aut valetudinem gratis etiam dolet, aut vltro prodit tactam leuissimè, quò sibi miserationem, laudem, æstimationem, blanditiás, & solatiola corroget, quæ si ad nutum non veniunt, indignatione, & querelis se domumque miscet vniuersam; sancti quamdiu possunt, sua coram Deo ac Dei causâ clam coquunt incommoda, & honori ducunt.

4 Ad hæc viuam dolorum & ignominia, quæ cor Christi peruasit, deosculabatur, & amabat crucem, gaudebátque, semper tale aliquid pati; ac sæuum, aut leuius id foret, non putabat minus gloriosum, quàm è Crucis ligno vel tenuem assulam, Christi attactu consecratam: unde illa eius ad merentes vox crebra, cauendum, de Crucis arbore, vt nec folium iis minimum periret.

Denique cum esset pretiosissima in agendo ipsius opera, patiendi laude hanc Deus cumulavit, ut quemadmodum sanctus Timotheus B. Pauli discipulus; Sancti Gregorius, Bernardus, Franciscus mira pertulere, gessere maxima; sic ipse utraque gloriâ clareret, esto enim, sit excellentior doloris perpeffio, qui omnem aufert agendi facultatem; sed optabilior profectò, quæ sic valetudinem cruciat, virésque atterit, ut tamen Dei obsequio proximorumque utilitatibus sit satis. Hac ægrotandi assuetudine misereri ægrotis didicerat, sed volebat, illos ex Dei nutu perfectè pendere. Quare operarium insignem inquietiùs ferentem, quod nauare proximis consuetam operam nequiret, plaris à Deo fieri docuit, quod quis eum per mensem sustineret, quàm quod opes sacrorum ministeriorum per annum proximis adesset.

CAPUT XIX.

Salmanticensis Collegij gubernatio.

IN regendo Salmanticensi Collegio
id potissimum contendit Baltasar,
ut Noſtri virtutem eximiam cum præ-
ſtanti doctrina connecterent; duas hæc
eſſe arbores in horto voluptatis, ſcien-
tiæ nimirum & vitæ; duo luminaria in
cœlo, ſed valde diſparia; duplicem ſpi-
ritum Elizæo datum, quem S. Bernar-
dus interpretatur, intelligentiam, & af-
fectum; ex virtute vitam, efficacitatem,
authoritatem, conſtantiam naſci, parari
animum ſcientiæ, mentis oculum per-
purgari, quam in rem etiam, precandi
amorem mirè prædicabat, ſuique vin-
cendi; maximè in iis, quæ ad literas ſpe-
ctarent, quale inter alia cenſebat ſtuden-
di tædium, ubi ſtudium iubetur; deſide-
rium, dum vetatur; curioſitatem, cum
certis limitibus, modis, librísque defi-
nitur; ſuperbum pudorem, conſcientiæ
magiſtrorum, & condiscipulis ſeſe oc-
cultantem; arrogantiam iactatricem, ſi-
bique

bique aut honorifica, aut præmatura de-
poscentem, huiusque generis complura;
nihil verò æquè ad literas tranquillè, at-
que alacriter cum profectibus animi iun-
gendas, facere, quàm si obirentur Deo
ita volente, ipsique placendi consilio:
sed hoc pluribus scripto differuit, quibus
illud ingenij ac spiritus fœdus arctiùs
stringeretur; in iis, cum præmisisset facili-
tatem negotij ex ordine, quo illud Socie-
tas distinxit, vult scholares Nostros prin-
cipem apud se religioni locum, & cul-
turæ interiori re ipsâ tribuere; huic an-
cillari eruditionem; studere illos absque
anxietudine, quæ cum in aliis mirum
quàm noceat, tùm verò in literis (cum
præposteram urgeat, & defunctoriam
graviorum rerum, diuinarumque festi-
nationem;) vult eosdem id solùm in
studiis quærere, vt Deo obtemperent,
eiusque se manibus ad prædas animarum
aptè fingant; non prætermittere parti-
culas temporis, quas supra solitum lice-
bit orationi dare, cum sit definita com-
muniter omnibus precandi hora, sed pri-
uati, quos quisque patitur ac sentit de-
fectus, plus aliquid ex eo flagitent; hor-

rere præterea feruoris imminutionem; charitatem condiscipulorum, ac Magistrorum communem, modestam, beneuolam tenere inuiolatè; demùm postquam essent necessariâ diligentia perfuncti, euentum illius sedato animo in Deum deponere, quod solum quærentibus Deum procliue fore subiungebat.

2 His vt insisterent documentis, suauiter quidem, sed & fortiter instabat; suas ab vnoquoque regulas vigilantissimè reposcens & temporum spatia, tùm Deo, tùm libris statuta; nec pœnæ parcens erga delinquentes, etiam Professores; vtque magnam habebat rationem, ne quid corporibus deesset, sic de rationibus animi saltem quot mensibus cum iis agebat, quantique illos & eorum labores faceret, significabat illis identidem, ac se in omnibus adeò omnibus patrem exhibebat, vt amaretur, obseruareturque ac frequentaretur ab omnibus. Narrabat ex iis quidam Sacerdos iam factus, se tunc temporis de media nocte desperabundum, & vix compotem suum ad illum venisse, correpto brachio excitasse, editoque cunctanter nomine, rogatum

tum à Patre humaniter, quid ergo illa hora vellet? cumque se respondisset mori, rectaque ad inferos tendere; iustum sedere, mitigatum, erectum, & prolixâ colloctione tranquillitati restitutum.

3 Ex hac Baltasaris nobili officina cum selecta vasa diuini nominis portandi multa prodierint, tum insignes fuere Ioannes Ortunius & Franciscus Cordubensis, qui cum suo in Conchensi Philosophia Magistro Oiedio, cunctisque ferè illius discipulis Societatem iniuerant. De priore nihil ponam, nisi admirandum ex ore Baltasaris præconium in quadam ad nostros cohortatione, nempe se in Patrum Eremitarum cultorum sacra historiâ nihil maius notasse iis, quæ in Ortunio vidisset; tantæ is fuit, tam supra vulgarem, Obedientiæ; nitoris adeò illibati, ut qui morientem de vita audiuit vniuersâ, confirmarit, nihil se in ea non modo lethale, aut de lethali dubium reperisse, sed ne grauiuscula quidem ex proposito admissa, cum tamen ætatis tertio & vigesimo anno è viuis abiret. Francisci fuit tanto illustrior

80 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
despiciendi sui, proculcandique apud
omnes; & in omnibus rebus ardor,
quanto is erat rebus & sanguine cla-
rior.

4 Etsi autem fategit Baltasar, ab no-
stris scholaribus virtutem cum libris,
sed præ libris coli; at hoc multò magis
ex professoribus flagitavit, ~~ut~~ quorum
æstimatio & amor pronam discipulis
pietatem illorum efficeret; dolendum as-
ferens, chartas & ingenia tantâ luce, vi-
tam & animum tot nævis, & tenebris
obduci; doctos religiosi spiritus inanes
plusquam dici queat Ecclesiæ nocere; se-
quidem, si foret integrum, maceratu-
rum culinæ sordibus, & labore horum
lasciuientem superbiam: contra erudi-
tos vnâque virtutibus illustres magno
loco & honore habebat, iuuabat cupidè,
Deoque commendabat, velut Ecclesiæ,
ordinumque sanctorum columnina; in
iis sanè multis, fuit Franciscus Ribera
Scripturæ interpres, quem & Tyro-
nem habuerat, cuiusvis etiam minimæ
Societatis regulæ accuratissimus obser-
uator, sui verò despectu, affabilitate, pre-
candi munere singularis; quibus ieiunia
&

& asperitates cæteras addebat, cum in sacrae paginae obscuris hæreret; talis quidem, ut cuidam fide dignissimo patefactum sit, horam tantum in purgatorio substituisse, idque sine magno cruciatu.

Non scribo, quàm multos utriusque sexus, quàm graues, quot opibus, clientelis, officiis, dignitatibus claros, ex vulgari vita in homines alteros mutarit; quorum etiam nonnullis intrepide, & absque vlla dubitatione ventura prædixit. Nam Christophoro Velæ, Deum in re quapiam sublimi eo uti velle, affirmavit, hoc est, ut postea claruit, Canariensem Episcopum creari; Annæ à Iesu Carmelitanæ, superaturam difficultates spe humanâ maiores, quæ perficiendis B. Terefiæ religiosis cœptis occursabant, quarum iam nonnullas cum vinci probasset; gaudeo, aiebat, subridens Baltasar, ut Deo credere assuescas, eiusque tibi misericordias ab eo prænuntiantibus. Sorori vnus è Societate, nolle ipsam Deum, quamuis sibi caram, discalceatis Monialibus adscribi, quod deinde oblita, idem institutum ex inua-

letudine relictum, cum repetiisset, compulsa est iterum deferere, renuentibus Monialibus professionem illi concedere, neque ullam tamen repulsæ causam pro-
dentibus.

6 Hoc circiter anno septuagesimo quinto supra millesimum & quingentesimum, damnatâ hæresi Illuminatorum, quæ provinciam Bæticam, prauâ rerum piarum, & fallaci tractatione peruadebat; iussus est Baltasar monumentum aliquod instruere, cuius lectione docerentur nostri, peregrinas phrasas sensâque illorum declinare; sed cùm sit ex regulis Sacerdotum nostrorum, & exercitiis S. Patris nostri magnam partem depromptum, huic breuitati minimè videtur inferendum; summa eius est; spiritualia, reipsa, & verbis, modestè imprimis ac demissè tractanda; deinde sincere, hoc est, in vitæ omnis perfecta emendatione, subiugandoque in cunctis penitus diuinis arbitriis animo, sitam esse mortificationis veræ formam, ad quam nihilominus obtinendam varia corporis, & prudens castigatio conduceret, essetque pernecessaria. Iam quo idem ardore,

ardore, quos diuini amoris proflaret radios, in epistolis ad absentes iucundum fuerit, neque inutile, ex paucis, quæ subdam, partim videre, partim coniecere.

CAPUT X X.

*Eius Epistolæ quantam spirent lucem
vere pietatis.*

NON arctabatur vnâ vrbe, prouinciâve Baltasaris pectus, sed vbi quempiam in Christo iuuandum receperat, etiam remoto, longéque posito consulebat: sic Virum Nobilem de virtutis gradu in præceps deiectum epistolâ conuenit, restatusque immensum ex lapsu miseri dolorem, [Peto, inquit, per Christi sanguinem, te tandem respicias, cuique animi obstinationem vocanti Deo tamdiù rebellem] post paulum verò. Si verba sua, furda aure frangentes, detestatur Deus, quantò horrebit magis ad flagella etiam contumaces? Mihi quidem tuus iste casus solatium omne in reli-

quam vitam eripiet, compellétque, ad Dei Tribunal, ingratum, inurbanum, & degenerem exclamare; nam qui generosi, solent iidem grati esse; Quis te fascinauit, frater, non obedire veritati? cur rebas benè, quis te impediuit? quando, te obsecro, Dæmon sanguinem suum tuâ causâ fudit, vt eum tantum diligeres? si cui debentur omnia, huic nihil potest sine iniuria subtrahi; quantæ iniuriæ fuerit, omnia negare? quantæ, omnibus ab eo acceptis contra eum abuti? & post aculeata in eandem sententiam permulta: Ego, ait, fideiussor tuus futurus sum; pœnam egomet tuarum culparum in me recipiam, & ad deflendas illas te iuuabo, & quoniam mihi verba desunt, ad explicandum, quo diuellor, dolorem, hîc desino; Tu finem martyrio, quo me discrucias, impone.

2 Ad feminam verò in non dissimili argumento Salmantica scribens: Accepi literas, inquit, tuas, tam valdè Aulicas, quàm optassem sanctas; si quam ego usquam pertinacem agnouî, Tu illa es; quo tandem usquè cum Spiritu sancto perges contendere? Atqui hoc habeto, tecum ab

eo acerbè, durèque actum iri: adeo igitur est amabile peccatum, vt eius gratia certum tibi sit, Deum, eiusque gratiam, & delicias abiicere? Dein, memorato hostis de ipsa ludo, ac triumpho, carnificinâ conscientia ac ignominia, & poenitudine iacturæ; has scribo, ait, quartanæ accessus opperiens, vt animaduertas, me tui non esse immemorem.

3 Aliam autem natalibus claram, quæ se Carmelitanis deuouerat, docet, conditionis eius fructum monens, se nequaquam compellaturum nobilem, aut magnam, aut alio reuerentiæ nomine, cum mundo nuntium, eiusque amoris, & titulis remiserit, videritque, nisi oculos claudat, contemptu se potius dignam; vocaturum itaque felicem, quæ tantum boni à Deo nacta sit, cuius ante omnia verum scopum opus sit ab ea verè intelligi: si roges forsitan, quò potissimum eniti debeat? Ad maximum tui altumque contemptum; nihil esse animæ, Christi non ignaræ, honorabilius, quàm cum vtcumque similitudine aliqua referre; vix autem ipsum re alia magis, quàm hac humilitate delectari, haud equidem illa, quæ
gestu,

gestu, verbisque fingitur, sed quæ menti piæ, non absque sedulo, ac diuturno labore incoquitur, &c.

4 Miris præterea, sed veris & necessariis cautelis Ioannem Castrum ex Ordine S. Augustini, datis Augusti 28. anni 1574. consolatur; ne sic progrediendi cupidine, internarumque dulcedinum angeretur, ut pace mentis excideret; nisi modum desideriis faceret, plures inde illi à Dæmone creatas iri molestias, quàm densim atomi volitarent; cupis, inquit, proficere ac precationi ritè, ut Deo placeas, vacare; sinesis, te ab eo regi, amorem illius in hoc primitus testare, ut quacunque ipse innuerit, ducentem lætus subsequaris, contentus eo, quod dandum censuerit, modico, magno, etiam nihilo, futurusque illi tranquilla tua paupertate, quàm celsitate imaginariâ gratior; huc usque Deo, ut tibi libuit, servisti; age nunc, ipsi vno tantum die, ut cupit, servias; ac animi quidem instaurationi, monitorique mentis occulto attendas; amesque, tuis aduersari, obluëtarique arbitriis; tui verò profectus mensuram securè Deo, plenèque committas. Alterum, quo

quo iactaris, malum, telum est apertum
fraudenti hostis, suadentis mutationem
loci, tibi ab Obedientia constituti; quie-
tus dege cum I E S V & Maria profugis,
nec enim es melior I E S V & Maria, nec
Eldanenses (apud quos agebat is Pater)
Ægyptiis peiores. Artem hanc Dæmonis
euidētius manifestat laboris nausea, quem
de Christi exemplo, per pagos, Castel-
la, & vicos suscipis; at caue, censeas,
animarum quæstus paruo tibi esse pro-
positos, quæ Christo ipsi sanguine ste-
terunt; nihil potes grandius patrare,
quàm vt tibi ipsi moriaris, cum nequa-
quam grano vber fructus, nisi mortuo
debeat; idcirco miseri tantulum edi-
mus, quod nec ipsi nobis, neque mundo
sat mortui sumus.

§ Sacerdoti ~~quidam~~ ex Societate, ob
turbam cogitationum oranti obstrepen-
tium, valde tristi, rescribit inter alia, tri-
stitiam illam natam videri, ex frigidior
diuinæ obsequio voluntatis; nam amore
crucis pugnam euadere ipsa quiete læ-
tiores; augeri merita certanti legitimè;
per easdem illas cogitationes, quibus à
Deo reuellimur, tentandos ad illum adi-
tus;

tus ; naturæ nostræ prauitatem iis stimulis egere , quibus ad Deum compellatur, cogaturque illi inhærere, ne ab eo exerrans deterius habeat : posse hinc præsentis semper Dei viuacem nobis formari memoriam , si minus qualem aptaremus, at quali Deus potius gaudeat, quaque horror Crucis , & amarities vbique diluantur; esse hunc modum diuinæ præsentia , nondum perfectis , opportunum , vt quibus vel ipse sui amor, hanc molestiarum temperationem iucundam efficiat , quòd sub Dei oculis perferantur.

6 Verum quòd animus abiiciendi sui, abiectionem quandoque pariat ; alium pariter è Societate ob defectus suos timidum & meticulosum , sed confisum, se à Deo amari, probante scilicet ac erudiente , nec posse illum tam sollicitè requirenti, se tandiu subtrahere ; hunc, inquam , Baltasar suauissimè alloquens; apud me certum est , inquit , tua Deo placere obsequia , & Deum tecum esse, cumque iis omnibus , qui vitam exuti veterem, nouam, quoad possunt, amplectuntur ex diuini spiritus veritate descri-
ptam,

ptam, etsi huic mille imbecillitates, & plures capillis cespitationes admisceant suas; sed hæc possidere, & sentire, toto inuicem cœlo distant, tenenturque multorum oculi, ne Christum agnoscant, dum eius fruuntur, experiunturque præsentiam; agendorum enim doctrina interior, etiam minimorum, obiurgationes, mox ut ab eâ deflexerint, tormentum animi seipsum afflictoris, quod Deo segnius & ipse seruiat, & seruire alios videat, quam tantam deceat bonitatem, hic, inquam, calor adeo multiplex æstuosus, mordax, inexpugnabilis, etsi molestiarum aquis alluatur; vnde, te quaeso, nisi subiecto ab igne nascitur & nutritur? vnde, nisi ab nouo spiritu, noua illorum, & eadem, quæ Dei ipsius in Deum propensio, cum ante in mundi rationes toto impetu raperentur? Velim, apud te id statuas, duplo te fore acceptiorem Deo, hanc fiduciæ viam consecretando, quàm si pergas, ut ante, diffidere, ac meticulosè incredulus esse. Ex his paucis literarum fragmentis (nam totas reddere, hinc foret alienum) non obscure apparet, quantâ Baltasar perfunderetur

90 *Vita P. Baltas. Alvarez,*
retur luce, quàm altâ, purâque virtute
fulciretur.

C A P V T X X I.

Villagarcienſis Collegij gubernatio.

I **C**ollegij huius, & Tyrocinij, quam
simul obiuit, gubernationem po-
teſt quilibet de iis, quæ diximus, laudare:
hac ergo lectori occupato, intelligenti-
que condonatâ, hîc ſolum de Magdalena
Vlloia eius fundatrice, Ludouici Quija-
di, Principe Vidua (quem Aulæ, Hispa-
nicique peditatus, & Conſilij Indici Præ-
fectum Carolus V. habuerat. hæc è Bal-
taſaris diſciplina in eam ſe ſuſtulit vir-
tutis eminentiſſimæ gloriam, vt præter-
quam de Deo, de conuertendis ad Deum
hominibus, de miſeriis pauperum le-
uandis, nihil aut cogitante aut noſſe cu-
peret; longum ſit, narrare erecta Colle-
gia, Noſocomia, miſſiones ad excolen-
das Chriſti doctrina ſyluas, & deſertos
montes, aliâque pietatis opera, tùm præ-
ſentis, tùm futuri ad poſteros magnitu-
dine fructus egregia. Ouetenſe quidem
&

& Santadei Collegia eò maximè instituit, vt suppeterent multi, qui piis subsidiis defecta loca reficerent; eratque hoc ipsi adeò infixum, vt diù noctùque, ac siue accumberet, siue quid aliud agita- ret, non posset hoc telum sanctæ cha- ritatis excutere. Possent huc plurima re- ferri, quæ Baltasaris instinctu, & doctri- nâ, sublimis illa mens & dixit, & patra- uit, sed quia eius vitam non scribimus, vnum pono, quod illum potissimum spe- ctabit.

2 Interfuerat Magdalena celebritati pompæ, qua in nostrum Templum Vil- lagarciense Augustissimum Sacramen- tum illatum est, volebátque, ante suum discessum optima fundatrix ædificatum ab se cum Templo Collegium inspicere, iamque inferiorem porticum ~~se~~ ~~fe~~ ~~br~~ ~~ib~~ ~~us~~ stipata cognatísque feminis intrarat, cum Pater Visitator Baltasarem auertit, man- dátque per illum fundatrici, è Colle- gio exiret: modeste Baltasar hîc multa proponere, quæ hinc valdè graua im- minerent; contra, nihil esse incommodi, si hoc dissimularet saltem, Visitator, cu- ius ipse author non fuerat; sed iube- tur

tur secundò vir mirè obediens ; omiſſis pluribus parere ; illicò igitur, quibus po-
teſt verbis apud talem ac tantam Prin-
cipem iuſſa exequitur, ſenſu quidem il-
lius peracerbo ; fratris verò, qui ſimul
aderat, Marchionis, quique illos ſororis
in noſtra ſumptus parùm æquis pridem
videbat oculis, tam acri indignatione,
vt proiectis ex ira chirotecis, præ hoc,
inquit, euentu Caſtellæ regnum nihili fe-
cero, vt ſcias, quibus, quàm gratis homi-
nibus, ô ſoror, te tuâque addicas; at nullius
magis, quam Baltasaris animum tam no-
ua expulſio tranſixit, vt cui perhumanum
gratumque inerat erga beneficos, tam
effuſos præſertim & tantos, ac liberale
ingenium, in re tam pronâ, & facili,
cuique præter ſcrupulum merum, cuius
Provincialis, Rector, alique perdocti,
ſecurum Viſitatoreſ faciebant, nihil
obſuiſſe videbatur: Itaque negabat poſt-
ea, ſe quidquam in vita ſenſiſſe mole-
ſtius, ſapientiffimo & amantiffimo ſuo-
rum Deo ex imprudentia quorundam,
aliorum virtutem, laudémque exculpen-
te; nam Princeps verè ac ſolidè pia, tan-
tùm abeſt, vt de amore in Societatem
quic

quicquam remiserit, vt Domum reuerſa in Collegium miſerit, qui Baltasarem ſolaretur, certúmque faceret, conſtare ſibi de grata, beneuola & ſanctâ, ſed nimium timidâ Viſitatoris mente; nec defuere opportunitates, quibus deinde noſtri multis modis gratiam illi teſtarentur, quibuſque ipſa incredibili voluptate fruſtus illius Collegij ad multorum ſalutem abundantiffimos ſpectaret.

3 Interea illam ſuis literis abſens, præſens colloquiis velut geminam inæſtimabilis pretij elaborabat ſolers Baltasaris caritas, exſtimulabatque ad ſui maximè abnegationem, quæ in huiusmodi multum ſui iuris ac placiti hominibus, & tum ſibi obſequi aſſuetis, tum excipere aliorum obſequia, eò clarior eſt, quò certè rarior, magiſque ardua; reſcribens ad illam aliquando etiam obiecit, quòd in reddendâ animi ratione fuiſſet breuior, quaſi plura de ſuis progreſſibus, vel regreſſibus non haberet; contendit autem, & aſſecutus eſt hoc illi præ cæteris in pectus deſigere, nihil vt uſquam vellet præter Deum, mentémque vt ab diuitiis, ſic ab hominibus, quibus

quibusvis, ac rebus creatis expeditam, nudamque Domino conseruaret.

4 Etsi verò exiguum oppidum sit Villagarcia, non suam propterea Baltasar inexplibilem sitim ab animorum lucris abstinuit, sed cum se viris Principibus, inter quos Franciscus Borgia, deinde Dux Gandiæ; Primariisque omnium Ordinum, etiam Religiosorum, illuc ad refocillandum exercendumque spiritum aduentantibus tribueret, tùm sic versabatur inter plebeios & rusticos, itaque illos otiosè, humaniter, iucundè & affabiliter, audiebat instituebátque, vt ab iis iuxta & diligeretur & magnifieret.

5 Inter illustres, quas iuuit, feminas, fuit Dux Friasensis, eiusque filia Ioanna, & Agnes Velasæ, illarumque Matronæ, ad quas Villalpandum è proximo interdum adibat; ac Ducem Friasensem pietate dudum, virtutibusque exercitam erudiuit, quo illa referri oporteret; ad hoc nempe, vt lubens volensque amplecteretur, quicquid Deo placeret, cui generosæ optatæque ab ipsa destinationi, cùm edaces curæ magno strepitu obturbarent, dedit iis sedandis Baltasar meditationes
ad

ad illam dūas de prouidentia diuina, iubens, coram Deo, in cuius oculis geruntur omnia, quæcumque nobis eueniunt, cogitare, imprimis nihil posse omnino grauius, leuius, nobis accidere, nisi prouidentia sanctæ nutu, salutis nostræ consulentis. Ex iis deinde Christi verbis, scit Pater Vester, quia his omnibus indigetis, & sollicitudine, quam incredibilem gerebat ipsa pro filiis, certò conficere, quàm tutò debeant filij suas omnes curas in parentem Deum proiicere. Tertiò, non fuisse nobis quemcumque hominem prouidentia huius tam prodigæ, beneuolæque interpretem, sed vni-genitum ipsum, qui est in sinu Patris. Hæc ad eam fusiùs scribenti interuenit forte Ludouicus à Ponte, de rationibus animi tractaturus (obibat enim tùm tertium probationis annum) indicauitque, se eiusmodi aliquid legisse ab ipso Domino Beatae Senensi Catharinæ traditum, insertumque eius dialogo de perfectione; hic autem non lentus tenuitatis suæ Professor Baltasar, aliorum assuetus iudiciis & consiliis deferre, locum mox petiit, exscriptumque eadem operâ ad eandem

eandem principem feminam transmisit; huius quoque filias eò inter cætera perduxit, vt quotidianam stipem, quæ mendicis distribuebatur, manu propriâ erogarent; sic pretiosas vestes linteo præcinctæ, suam cuique ollulam implebant, Baltasare interim Christianâ doctrinâ illos imbuate.

6 Sed sit huius capitis clausula, periculi exitus adeò insignis, vt miraculi specie non careat. Ibant hæ Principes cum Matre Vallisoletum Villalpando; vehabatur curru altero vix quadrima cum multo gynæcæo Comes de Hara; curru hunc in montis descensu efferati equi cœpere præcipitem raptare, excussioque auriga, tanto impetu cursum incitare, vt eius sistendi omnem peditibus, equitibusque copiam auferrent, iamque de curru, eiusque onere actum erat, ruinæ scilicet vbique instantibus, cum casu contigit, P. Baltasarem in eam viam incidere, qui periculo territus illicò procidit ad orandum: res mira! & equi constitere, & quamuis iactatæ, quæ intra curru erant, nihil tamen ex eo detrimenti sentire.

CAPUT XXXII.

Sui demissio, & contemptus.

I QVò est rarior hæc virtus inter
plausus, famamque procerum,
hoc mirabilius in Baltasare eluxit; ut
enim altè ad cognoscendum Deum fue-
rat euectus, sic magnis spatiis eo duce in
se se descenderat. Narrat ipsemet in li-
bello, se die quadam cum euigilasset, iu-
cundissimæ sensu cogitationis recreatum
(ita nouit Deus suis absynthia condire)
in qua videbat, animam sine Deo, no-
ctem esse meram, mutabilitatem, cine-
rum aceruum, ventorum obiectum ludi-
briis; acum magneticam à polo auer-
sam, stultam, stupidam, deformitatem
ipsam; Deo autem coniunctam contra-
ria omnia possidere. Aliàs, inquit, enixe
à Deo cum petiisset, nihil ut cogitaret,
loqueretur, gererétve, nisi ex ipsius ho-
nore & gloria, semi adhuc sopito, nec
tale quidquam suspicanti, momento in-
cidit, nostram hanc in spiritu vitam,
splendidam esse ex auro telam, in qua
E non

non possemus crassa & vilia propriarum cogitationum, verborum, & operum diuinis fila intexere, absque indigna fœditate, eò profectò turpiore, quò plura de nostro assuimus, vt cum aureæ vni de Deo cogitationi, viginti nostras de inaniis nostris subteximus, telámque haud minus deformamus, quàm qui nobis ad cœnam plura decuplo insipida, & graueolentia, quàm esculenta apponeret: neque hîc malorum nostrorum meta; nam eæ tamen nostræ iustitiæ, menstruatæ pannis spurciores, nihilo nos modestiores reddunt, cum, heu stolidi! insolescamus exiguo, si quod iis admixtum est, bono: hæc assidue versantem, sui pudor ingens & despicientia tenebant, quasi virtutis adhuc valde nouitiæ, nec quicquam perfectè absoluentis. Addit alio loco, ex euentu duarum Missionum, sibi Deo fidendum medullitus, cum ex ipso met Deo, percepisset, intellexisse postea, nihil esse omnino, in quo non deberet sibi diffidere. Vidi clariùs, inquit, quàm meos digitos, Dei vnius ope me tutò periculis defunctum, meam loquendo scientiam ex eius sapientia profectam, solam hanc

hanc esse sermonis partem, quæ opus cum lucro faceret: Vnde contrahebatur sancto metu, ne Dei gratia precando excideret, Deoque iam proximus, conuersionis ad illum suæ desideriiis flagrabat; imò subortâ dubitatione placeret ne Deo, hanc tandem illi concedere, tenerrimo sensu ipsius misericordiæ sic confirmatus est. Quid si te aliquis offendisset, damnaretque factum, num id tibi gratum accideret? certè gratissimum; si erubesceret, doleret, quamuis ad poenam se sisteret, decerneret verò, nunquam tale quidquam deinceps perpetrare? multò sanè is tibi acceptior fieret, iuuarésque illum ad ea præstanda, si minus viribus valeret. Quid si esset tibi magnis titulis obstrictus, cuperésque ab eo diligi? tùm profectò, quâ tuâ, quâ illius causâ, nihil ei ad respiscendum præsidij negares; & dubitas ergò, sitne erga te Deus æquè misericors, ut esses in alium futurus? hos sibi animos, Dei humilis seruus faciebat; nec enim desperat vera humilitas, nec animū abiicit, aut timidior est, sed quantò suæ imbecillitatis, tantò est diuinæ opis securior.

Men
Feb
157

2 Neque in hoc Baltasar acquieuit postremo humilitatis gradu, sed ex consequenti, qualis sibi apud se videbatur, talis videri ab aliis, talisque tractari voluit, vilis & abiectus, & nihili: quare animi bona occultabat diligentissimè, quod cum initio molestum sibi arduumque sentiret; occurrit menti, quantò plura Dei filius occultasset; seque ipsum exinde erubuit, & fuit tam solers in dissimulandis erga se singularibus Dei misericordiis, ut ad nos de multis paucissima venerint; ex aduerso autem vltro dictitabat, se nec ingenio pollere, neque scientiâ, vel re vlla, ob quam esset aliquo habendus loco; Quin & Ægidio Gonzalo Castellæ prouinciæ Inspectori, Merinensis tùm Rector, conscientiam, ut fit, extra confessionem aperiens, vitæ omnis peccata quantumuis reluctanti recensuit, & hac sui honoris tam forti proculcatione sic perculit, ut ad celebrandum se inde conferens, vix esset sui præ stupore, vix eorum, quæ ageret, satis compos.

3 Supremum denique humilitatis gradum, quæ sibi creditis excellentibus
Dei

Dei donis , officiisq̃ue nihil mouetur, præclarè tenuit ; adeò is sua, licet magna & suspicienda, parui fecit. Cohortationes in opistographis , & inuolucris cartaceis adnotabat ; aiebat se ab domesticis omnibus doceri , ac pudore suffundi ; à Tyronibus etiam libenter discebat. Horum quidam tùm recèns ingressus , sui in dicendo periculum præbens in Vigilia Pentecostes, Spiritui sancto eundum obuiam dixerat , sed cum ipsius insignibus ; spiritum illum, & sanctum esse , proinde illi in spiritu occurrendum ; arrisit Baltasari ratio , eamque postea sæpiùs piè recoluit : Responderat alius in collatione asceticâ, erubescere sese vehementer , quod res ita leues rebus magnis impedimento essent : hæsit Baltasari hoc verbum , ac vario fructu, nec vllò tædio iucundè identidem illud iterauit. Narrabat quidam, rogatum puerum , quomobrem vir Princeps in pago degeret ; respondisse, quia illic sua haberet bona ; illicò Dei seruus Christum in terris idcirco manere subintulit , vt quas in iis habet possessiones & diuitias , hoc est, animas custodiret. Quamquam autem

E 3 regendi

regendi munere occuparetur penè! perpetuo, nihil vsquam in eo arrogans, nihil elatius, atque audacius; ad humilia & abiecta primus; in præuerten-
dis honore etiam subiectis diligens; inter omnes velut vnus ex iis, nec vllâ immunitate singulari; etiam domo pro-
grediens, cum socio authoritatis alicuius Patre, adduci se nullâ vi sinebat, vt ei dexter incederet. Sed gloriosam hanc decebat sui deiectionem ad purum exigere, & omni ex parte perpoliri
occasionibus obiectis, quibus contemptu gaudens multiplici, simul iram mansuetudine, patientia mœrorem, vlci-
scendi affectum beneficiis in aduersarios; deiectionem animi Dei fiducia, & laborem diuini obsequij fidei
constantia frangeret; quod quàm
eximiè affecutus sit vir Dei,
nunc est breuiter
indicandum.

* * *

CAPVT

CAPUT XXIII.

Patientia in aduersis.

I **F**Locci erant Baltasari omnia præter virtutem & diuina; in his ergo tangi permissus est, haberique ab aliquibus rudis nouorum doctor, atque ancipitum precandi modorum, qui essent in Societate peregrini, doctisque suspecti,ceptor eorum, quos duceret, deceptus & ipse à Dæmone, lucis Angelum mentiente, dignus sancti officij exploratione, ne quid fortè affricum tegeret de errore Illuminatorum; cum, vt ipsi aiebant, inertem quandam orandi formam architectaretur, intellectus, voluntatisque otio constantem. Ergo ad Societatis Præpositum defertur Euerardum Mercurianum; huius mandato Auellanedius nostrorum per Hispaniam inspector, scripta Baltasaris, Salmanticensis tum Rectoris, omnia seponit, promente, tranquillo, examen ferente, despectionemque Baltasare, nec verbum mittente, quamdiu hæc apud se Auellanedius retinuit, tametsi à multis, E 4 iisque

iisque grauiſſimis interrogaretur ; quo item tempore falſis laceſſitus, ſic ea præteriit, quaſi ad ſe minimè attinerent, facto edens, quod verbis triuerat, humilitatem & patientiam abſque humiliatio- ne, pugnaque vehementi haudquaquam perfici ; eſſe partes virtutis primarias, occasione vti, tacendo, ſuſtinendo, ſuam Dei amore priuatam famam honorémque calcando ; Hoc vt adſtrueret ſuoſque animaret, narrauit in exhortatione, ex quo ſuum honorem ſemel neglexiſſet, exin plenâ manu Deum in ſe fuiſſe liberalem ; innuebat verò conſeſſum provinciae, in quo palàm & valdè ſeriò, ſed falſò reprehenſus cum vrgeretur, obſtringereturque ab vno ex Patribus, ſuam, quæ tanti eſſet famam aſſerere ; alterius maluit, licet minùs iucundam audire ſententiam ; pro magno futurum, gratoque ſacrificio ipſius ſilentium, adeoque id ex voto ceſſit, vt ſæpè auctori gratias ageret, eamdemque ſemper teneret taciturnitatem, niſi ad reddendam facti rationem obedientiâ cogeretur.

2 Nunc ſus deque à multis, dum probo, ſed cauſæ inſcio, moleſtoque ſtudio verſare

versaretur, in vnis ad Deum precibus, & sacri celebratione respirabat; nam meminuit in commentario, Dominicâ post Pentecosten nonâ se magnis animi ex requapiam aduersa pressum angustiiis, dum ad Aram facit, quadruplici erectum consolatione; primâ ex verbis Apostoli, Fidelis est Deus, qui non patietur te tentari suprâ id, quod potes. Alterâ, ante Cômunionem in cordis auriculam suggestâ: Si Religiosis Ordinibus fel huiusmodi deesset, quid tibi pro me ferendum restaret? succurrissêque mox, si talis foret, qualis meritò deberet, amariora quoque optaturum, quæ si iustis non adsint, videri, spinas coronæ Christi, vel vncos aureos vesti regiæ deesse. Tertiâ, sumpturo Christi corpus: Hoc facito, pro te quid fortè facturus sis? Quasi hoc ipsi diceretur: Hoc age, & Christi corpus sume, vnde in aduersa fias robustior; comodi enim tui causâ, quid tu tale non agas, & feras libenter? Quartâ, in gratiarum actione, quasi mentis auditum pulsaret ista vox; æquo animo sis, & hoc te solare, quod vidente & sciente vexaris. Deo, nec, quod facilè posset,

inhibente, quamvis ipso te, plus multo te amet.

3 Præter hæc à Deo immissa solatia, confirmabat se quoque Baltasar solitario affatu; sibi que, erras, inquiebat, si absque vulnere, ac liuore speras posse in cœlum cōscendere. Regnum est vexatis, profugis, gementibus, laceris & truncis debitum, maioræque expertis, quàm quibus angeris; audebis-ne inter illos Duces, & pugnarum illustres monumentis caput attollere, adeò timidus, vt sis contra rem censurus tuam, si causæ tuæ iudiciū diuina tibi indulgentia permittat? Æstima, quanti sit, pro quo tam multa, tam benè perpetimur: non est iactura cultissimæ, & quæstuosissimæ vineæ deflenda, quam grando aurea deuastat; non vides, Christum, sanctosque omnes de cœlo spectare, quam ritè agamus partes nostras in hoc patientiæ stadio, nec ægrè minus Christo fore, si eius exempla negligamus, quàm Reëtori suis ad laboriosa, & vilia frustra per sese præeunti.

4 His, & similibus Dei seruus amarulentum pharmacum diluebat, quo visus est indignationis, ac frigida charitatis.

tatis vim omnem domuisse ; nam familiarem fratrem illos coeptantem accusare , qui tam iniquè de ipso sentirent , exemplo abrupit ; Veneror , inquiens , istos Patres , & in oculis gero , utpote quibus haud sanè mediocres utilitates animæ debeo ; horum autem vni Villagarciaë moranti (quo præfuturus Baltasar mittebatur) cum palam facturum idem frater eum suggereret , quam malè de ipso is esset meritus , Ego verò , subiecit , & obseruabo illum præ cæteris , & frequentius consulam. Quare subministro admodum iniunxit , ei prolixè indulgeret , quò , inquit ipsum aut lucrifaciam , aut ille me : Aliàs subridens & gestiens ad ea , quæ de se spargebantur , miranti hanc causam protulit , quod inde animaduerteret , Deum sibi omnino benè velle , quem amicorum viâ deduceret , cum sui antea diu immemor videretur. Demùm , ut accepit nonnullos ex insignioribus Patribus non leue aliquid , quamuis bona mente , in se consciuisse ; ob hoc , inquit , deinceps nullus abibit dies , quo illos Domino ad Aram singulariter non commendem.

§ Ex hac fructuosâ contemptuum ex-

perientia fiebat, iis vt inaximè lætaretur, & nostros publicè adhortans, etiam, atque etiam inuitaret ad excipiendam cum gaudio eorum materiam, culpâ propriâ carentem, essèque has vnctas, lautâsque paropsides, quibus suos Dominus saginaret. Atque ad hanc eius potissimùm animi æquitatem, & demissionem sui, se fluctus hic fregit. Nam etsi Auellanedius, ipsèque Societatis Præpositus illam eius silentem, sed multorum annorum nixam discursibus contemplationem, depulsionesque obiectorum probarint (commendatâ tamen S. Ignatij exercitiorum orandi formâ, tanquam communiter tenendâ) sed humilitatis tenaci proposito, candore, ac patientia sic illos rapuit, vt summis confestim Societatis muneribus eum adinouerent.

C A P V T X X I V.

Aragoniam Generalis Præpositi nomine inspicit.

• **P**OSSET huic capiti sat esse, quod Ægidius Gonfalus ex Generali Præpo

Præposito , cuius Romæ assistens erat, postea retulit, præ visitationibus sex & decem, quæ tunc fuere per Societatem institutæ, hanc excelluisse. Nam primum omnium, cum iis, qui præerant, coniunctissimum animum seruare studuit, vt communibus votis, ac viribus instaurandæ virtuti omnes attenderent; deinde raro sanctimonix exemplo conciliauit suis decretis pondus, & illecebram amabilitatis. Quare nullius inspectionē Collegij prius inchoabat; quàm in eo per aliquot dies ad exercendum spiritum secessisset; vocabat postmodum seorsum singulos, audiebátque admodum quietè, velútque ab omnibus vacuus, quamdiu habebant, quod dicerent; nec colloquij spatium, exterioris personæ intuitu (quo sæpè inane efficitur) sed interioris commendatione ac necessitate finiebat; auditos solabatur, excitabátque ad perfectionem, & familiaritatem cum Domino Deo; publicè denique ac priuatim tam dulci flammâ diuini amoris, profectúsque sancti desiderio implebat, vt eius discessum ferrent ægerrimè.

2 Inspectionem Aragoniæ prouinciæ
à Colle

à Collegio cœpit Cæsaraugustano, vbi thesaurum reperit virtutum sub vili habitu, specie ac ministerio latentem, hoc est, Ioannem Ximenium in temporalibus adiutorem, ex quo se aiebat de oratione multa cognouisse; notasse verò incredibile in eo suauissimamque fiduciam paternæ Dei bonitatis, quam ille fiduciam pro gubernaculo, & summo præsidio ad quoscunque labores adhibebat, ducebátque tum ex iis, quæ expertus ipse didicerat, tum ex altâ quadam reuerentiâ erga Deum, & fideli ac feruidâ cunctis in rebus obedientia, quas intelligeret ipsi gratas; mentem præterea ab his infimis expeditissimam, in aduersis iuxta, lætisque tranquillam, Deo penè semper obuersam, & adstantem, magnisque precando voluptatibus diffluentem; ad hæc sui contemptum mirabilem; aliorum contra æstimationem, curamque singularem, & in iuuandâ, pro modulo (erat enim simplicissimus) proximorum salute, ardorem industrium. Sed has optimi fratris dotes non fore inter homines diuturnas, credibile est, Baltasarem vidisse, cum eius Collegij lustratione iam peractâ, in discessu

cessu admonuerit Patres, inuigilarent charissimo Ximenio, breui è viuis abiturus, quod vti dixerat, elapsis aliquot diebus contigit, præclarâ vitæ tam religio-
sæ opinione, ac specie in nostrorum animis hærente.

3 Ab hinc non multum fluxerat temporis, cum iussus Baltasar Peruanam Prouinciam suscipere, scripsit ad Pin-
nium eius Romam procuratorem mis-
sum, qui rem cum Præposito Generali transegerat, si foret ex Deo consilium, habiturum optatos exitus; nihilque vo-
cationi tantæ suo vitio decessurum, si sibi à Deo mandaretur, quippe quam sibi non quæsisset; verum ab capite, ni-
mirum Præposito mandatum subiret; es-
séque hunc stylum cælestis Curia, ac Dei, qui notas fecerat vias suas Moyse, & per hunc Hebræis voluntates suas; se quidem à mari pessimè habitum, sed hoc ipsius iudicio relinquere, vel expo-
nendum Generali, si dignum censeret, vel tacendum.

Ioannam autem Velassiam Gandiæ Ducem, hunc sibi eripi durius ferentem, dum placaret, adiecit, se multis iam in-
de

de ab annis, quoad illa, quæ ad se pertinerent, omnino tacere, sed aucto interim precandi spatio; Deo, sibi que præpositis integra planè relinquere. Hac ipsum animi comparatione Peruanam nauigationem aggressurum, Magdalena Villoia fundatrix Collegiorum trium, suæ in Christo consolationi, à Patre Generali obtinuit.

4 Perfunctus igitur Visitatoris officio in Aragonia, Burgos versus, & Villagarciam iter flexit, in quo ut ingens suæ in Deum charitatis documentum dedit, sic diuinæ prouidentiae accepit. Ibat cum socio & germano fratre, fœdum imbribus cœlum, viæ aquis stagnantibus confusæ, dies ad medium inclinans, diuersorium suadebant; ingressus videt aleatorum manum, sanctum Dei nomen ore sacrilego discerpentium; monet, rogatque per amorem illius, ne faciant; pergunt ij, penusque insaniunt; quam Dei iniuriam non ferens, absque vlla morâ, & ne dato quidem iumentis pabulo, mulam conscendit, præitque sociis ad fugam tam execrandi contubernij: præcedebat ipse, ut consueuerat, ad iactum

iactum lapidis, quò attentius oraret, imminentéque iam prima nocte in planitiem venerat, instar fluuij vndantem: hîc insistere coactus, quod nec vllum viæ vestigium, neque index vsquam compareret, hortatur comites, à Deo consilium opémque fidenter implorent; quod vbi seriò fecissent, adest haud procul ex improviso eques; ab hoc rogati, quò tenderent, cum Burgos dixissent; is valdè comiter, ibimus itaque vnâ omnes, & sequimini alacres; viam enim hanc, si quisquam alius calleo, primûsque viam in tenebris carpens, equi albi candore illam subsequenteribus notabat; tametsi autem properaret, iumentum occurrens, quod sub lignorum fasce conciderat, nihil inmoratus solo tactu obiter erexit; hærebant comites præcedentis tergo, valde ancipites, quod trahi per inuia viderentur, & circumquaque lacunis dolosa sequebantur tamen, confirmante illos continuo duce, metúmque illis eximente: In tutum emerferant, & se Baltasari adiungens, confabulari iucundissimè cœpit, adeoque ambo festinare, vt inclamaret Baltasari germanus, misereretur aliorum

aliorum, quos ita raptabat, præsertim famuli peditis : loqui desierat, & sat alioqui distans eques, mox famulo adstitit, eumque post se in equum sustulit, nisu nihilo maiore, quàm si foret fasciculus straminis, ac è vestigio ad colloquendum cum Baltasare rediit, donec duabus ante mediam noctem horis Burgos denique peruentum est, sed auxit admirationem, quod cum renuentem Patrem ad vsque Collegium deduxisset, ibique famulo in manus funiculum, quo pulsaret ad fores, demisisset, ita momento evanuit, vt nemo viderit abeuntem, licet hunc famulus ex proposito obseruaret. Ac Baltasar quidem germano quærenti, quò se recepisset (parabat enim beneficij gratiam) discessisse respondit, quod essent, quæ alibi ageret; sed Patris socius Ioannes Nauarrus innuebat, fuisse Ioannem Ximenium, cuius in hoc tempus obitus incidit, & Patri dixisse, idcirco se missum, vt eum præsentem è periculo eriperet, quod se adhuc in viuis honorasset.

CAPUT XXV.

Institutio Patrum tertiam probationem agentium & ad regendam Toletanam Prouinciam apparatus.

1 **R**ecrearat Burgis per aliquot dies, nunquam otiosus, ubique frugifer Baltasar, quos aliàs in pietatem induxerat, tùm suum se charum Villagarciensem in angulum recepit, Nouitiis operam, quam ante descripsimus, & probationis tertiæ Patribus, de qua hîc paucula, daturus; ac Tyrones quidem habebat paulò seuerius, quod eâ egerent veluti cælaturâ; hos verò blandius, in ipso aditu mortificationis statuebat, ut sponte in stadium ipsimet prosilirent, vtróque ad sui victoriam gliscerent. Quam ut augeret loci celebritas (nam Villagarciaë rustici ferè degunt) vicinam in Urbem destinabat, quo fastu sæculi in luce hominum protrito de se gloriosius triumpharent.

2 Post,

2 Post, nihil ipsis prius moliendum rebatur, quàm vt religiosam pietatem imbiberent penitus, secumque assiduè, & cum Deo essent, cuius sanctos congressus, quos expetere animaduvertebat, iuuabat scilicet peculiari diligentia, si forent ad illos idonei, & vocari à Deo viderentur. In iis fuit Christophorus Gonzales, munere præditus altissimæ contemplationis, quam tamen sibi donatam fassus est, cum inanem ex literis calcare gloriolam forti animo statuisset, non omisso quidem necessario ad illas studio, sed captatis piè simulando, dissimulandoque argumentis, vnde ignarus, rudis crassique ingenij crederetur.

3 At ne ista cum Deo familiaritas sua dulcedine hos vineæ Domini deuotos operarios sorberet, iis Baltasar sæpe imprimebat, huius nimium amorem esse, in Societatis hominibus damnandum, nec ab Dei spiritu profectum, quem constaret, oppositum cupere, vt qui nos sibi ad hoc adsciuiisset; robur nostrum non clausis angulis, sed Dei tutela contineri, & hanc facilius negaturum, arbitrato suo secreta captantibus, quam de nutu
fora

fora & publicum; abrogaturum sportulam spiritus, priuatæ quietis auidioribus, tanquam seruis frugis exiguæ; Christum pridie, quàm mortem obiret crudelissimam, sibi que certissimam, ter precationem abruptisse, vt dormientes expergefaceret; curationem seminecis faucij haudquaquam fuisse à Samaritano verè pio in Leuitam, aut Sacerdotem reiectam, quibus ex officio incumberebat; aurum forte obuium confestim attolli, nec requiritari, cur, qui eadem transierunt, non ipsi sustulerint. Ac ne vice versâ imprudens feruor ultra vires quemquam asportaret, refricabat iis cum gemitu verborum Christi memoriam; Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Ex his maximè tribus disciplinam omnem probationis tertiæ absoluebat, mortificatione, oratione, iuuandorum studio animorum.

4 Sub hæc, aliquot septimanas ad exercitia se collegit quibus Toletanæ Prouinciæ se pararet, quam administrare iussus erat: in iis mira sensit de Christi paupertate, mira differuit, in illud
vatis

vatis Deum adumbrantis, Pauper sum ego, & in laboribus à iuventute mea, humiliatus sum & conturbatus. Quæ verba viam, vitamque illius denotant, paupertatis, dolorum, contemptus comitatu stipatam perpetuo, crescentēque per ætatum gradus, dum, quo præterea scanderet, defuisset. Huius Christi I E S V paupertatis, qua & cruciatus & ignominia comprehenditur, triplicem ordinem Baltasar distinxit; Infimum, etsi per se magnum, quo Christus rerum infimarū possessione omni, memoria, & amore abdicavit sese, vno illarum contentus mendicato, parcissimo, vilissimoque usu, qui vitam corporis retineret, famem, & sitim cæteraque incommoda non arceret. Alterum, quo, & potentibus, & cognatis, & affectatoribus, & amicis carere voluit, quibus se ac sua tueretur; quin nec vllas, etiam cum Matre sanctissima, amicitias iungere, nisi liberas planè ac è Dei Solius nutibus adorandis aptas. Tertium, quo se potentiâ, sanctitate, sapientiâ, libertate, ac imperio sic nudavit, vt atrocissimos propterea hostes, & dolores, contumeliâsque pateretur. Quod autem

tem

tem sagax medendi Baltasar sat intelligeret, Religiosis literatis nihil esse cupiditate honoris damnosius, quam vulgò item commoditatum quædam primùm, post insatiabilis inuestigatio subsequitur, idcirco hanc partem de amore contemptus, & ignominia crebrâ rationum incude tundeat, etsi multos sciret clarî nominis ad Dei gloriam momentum vanitati suæ prætexere, reclamante prorsus experientia, quæ sibi ipsis viles & abiectos, exhibet nobis Israëlites Reges, credentium Patres, seruatoresque animarum.

CAPUT XXVI.

Perfectio Baltasaris in amore diuinæ voluntatis.

FVit perfectus Dei amor, eique placendi studium, (cuius accessiones huc vsque attigimus) Baltasaris summa perfectio; huius nunquam retrò lapsura incrementa ad perfectam diem eximie prouecta obitus excepit; non enumerabo eius amoris gradus, cum adscensus ipsos descri

descripserim, quoad chara breuitas sinebat; tantum eius nonnullos de eodem interiores sensus, motusque proferam, ex quibus eluceat certiùs, quantum eius apicem teneret. Primum enim clara in luce perspexit, religiosi hominis princeps opus ac palmarem laborem huic totum amorì integrè deberi; esse religiosos ordines fornaces totidem, in quibus accenderetur iste ignis, & erudiretur in arte, modòque ardendi; cruda verò saxa, mollita candescerent; esse, inquam, sanctimoniarum officinas, & Xenodochia, huius flammæ telo dulciter ictorum.

2 Dei, quas vocabat, erga se misericordias, & quarum sibi accuratum notarat indicem, communes quidem ducebat, ut proprias, nec patiebatur harum ullius in se memoriam, aut obsolescere, aut languere, præsertim verò illius amoris, quo suos Deus complectitur, qui amor fons est largus & perennis magnorum in nos beneficiorum; his ergo tum se inflammabat, beneficiis, tum sponte totus urebatur, & hoc igne desideriorum nequaquam inertium, thesauros sibi apud illum cogebat, qui non minus est suis verè

verè volentibus, quàm factò præstanti-
bus liberalis. Cum, inquit, sacris ope-
ratus gratias agerem, occurrit de hac Dei
amandi forma, debere me illi, mea me-
cum omnia consecrare, tempus meum,
meas delicias, amicos, omnia, lectissima
atque charissima; cum nihil horum ipse
sibi reseruasset, sed cuncta mihi sua, sum-
ma, infima, donasset; arderetque, præ cun-
ctis seipsum tradere, quâ suavi cogitatio-
ne delibutus, in tantam ipsius bonitatem
inclinaui; unde alios crebrò stimulabat,
tanti facerent Deum, vt quicquid habe-
re amoris possent, indignum putarent
ipsius Maiestate; colligeret proinde, quic-
quid eius vsquam per inferiora hæc te-
merè sparsissent, seu cum illa nos sper-
nunt, & abs se reiiciunt, seu cum am-
biunt atque depereunt, vt totum in
Deum coniicerent, comperturósque tunc
re ipsa, non in fluxis illis, sed in vno
Deo veræ summam lætitiæ inesse, & huc,
aiebat, magnam Dei prouidentiam col-
limare, cum res ita dispensat, vt ab crea-
turis repellamur, hoc est, vt eæ nobis
non satisfaciant; cum adsunt; adesse
autem non pro voto nostro, sed pro li-

bito suo velint, figuli rotâ volubiliore; transire denique ad alium quemlibet festinent, vbi sibi fore, quam apud nos meliusculè suspicentur; hanc esse porro stoliditatem nostram, vt isto millies decepti ludo, non anteuertamus ab deserturis ad Deum transfugere; indéque fieri, vt nec esuriamus Deum, nec creaturis fatiemur. At ipse id fortiter cauerat, nec rei vllius, quanquam leuissimæ, aut personæ affici delectatione cernebatur, quæ ingenuam eius diligendi Dei retardaret, perturbare libertatem.

3 Postremò illum Dei amor eò ex-
rulerat, quò nequit sublimiùs ascendi;
ad perfectam nimirum cum diuina voluntatis propriæ consensionem, quod esse maximum sacrificiorum intellexit, dum quiddam ex Deo peteret, eius, vt putabat, gloriæ opportunum. Aliàs autem ambigenti, an expediret tunc celebrare, cum sensisset intimè, quanti sit diuinæ perceptio voluntatis, grauioribus maximè in rebus, qualis est accessus ad Altare, ingemuit, maximè, ac ingemiscendum hîc nobis cognouit, nec sine lacrymis viuendum, quibus tanta esset circum

circumfusa ignorantiae nox ; discutien-
dasque has tenebras orationis perpetui-
tate , vt esset promptior erroris venia , si
quando is nobis contingeret. Alio quo-
dam die animaduertit, deesse tempus So-
cietatis hominibus posse , quod priuatis
suis darent arbitriis ; ad diuina neque
tempus , neque materiam , nec opportu-
nitates vnquam defutura ; nam si grano
frumenti mors prius, quàm fructus de-
creta est , quàm stultum, dolere occupa-
tione , quæ propriam necat voluntatem ?
ac si mortis genus optare nos Dominus
iuberet , quod possit mitius, nisi ad quam
nec ferrum , nec ignominia adhibentur ?
Tales esse porrò Societatis occupationes,
stationes à Deo nobis constitutas , plena
ipsius obedientiis spatia, incisas, & hian-
tes venas, quibus ex animo innatae vo-
luntatis impurus sanguis detrahitur ; ex-
peditissimas, & spoliis hostium ditibus
instratas, opulentasque vias : Quin de
ipsis quoque deliciis animi acquiescebat
planè volenti Deo , & quamuis duceret
pro thesauro, cum experitur mens, se non
posse absque Deo, Deique fauore viuere ;
at nunquid, aiebat , si carendum sit cor-

dis teneritudine erit & Dei gubernatione? si privati sensus interiori dulcedine, erit communi Ecclesiæ sensu, ac fidei carendum? illos condi persæpe, dulciculos sensus, ac inopinos emergere, ut est fluviiis quibusdam insitum, quo robustiores hi solidius Dei verbo nitantur, & corroborentur; illos parcius fluere, plerumque intercipi, ut afflicto Christo similior anima, inde fiat Deo acceptior; solatia illos esse viatorum ad repetendum iter, non præmia iam emeritorum. Igitur supplex Deum orans, inter alia, inquebat: Qualem me fecit Deus, qualemque me ipse peccando feci, talis volo haberi & tractari, nec plures teneritates volo, nec pauciores desertiones, ac stupores, quam velit.

3 Hisce consequens erat documentum, quo suo in Deum anxios frigore solabatur. Primum, suo quoque in illo frigore, ac tenuitate amoris languidi, amare Deum inciperent, æquo ipsum animo sustinendo; deinde quicquid ipse largiretur, pro singulari dono acciperent; post, moras minimè incusarent, laudarent potius (quippe acceptiores Deo) & amarem;

rent; demùm quàm possent Deo plurima obsequia deferrent, haud quidem hominibus (quod genus adulterij est) sed vnâ & sincerâ sponso vni, placendi voluntate.

4 Vnde item illud asseribat, precationis bonæ hunc esse fructum præcipuè, vt daremus Deo, quicquid ex nobis petiisset, dotes, commoda, valetudinem, vitam, tranquillitatem, mentis lucem, animi voluptates, omnia denique, cupidè omnibus eius amore carituri, hoc est, eius explendæ voluntatis, hanc esse maximam ipsius gloriam, nostrique progressus apicem, nec cœlestium tædiis leuamen, per inferiorum crepundia captare.

5 Ex his principiis validæ prodibant consolationes, quas sæpè afflictis admo-uebat. Nobili viro Tertianâ prostrato, ex sanctæ Gertrudis reuelatis, scripsit, illos valde esse cæcos, qui sibi aduersa non gratularentur, cum eodem illo, quo eondidit, amore illa nobis Dei bonitas inmittat. Ad alium quoque non dissimili sententia; Qui semel perspexisset, quantum in Deo boni habeamus, huic

simul ac vno in lumine ostendi, quàm pretiosæ sint omnes molestiæ, quàm incitato ad Deum cursu iter corripiant, quod Deum inter nostrâque animam longinquum interiacet; quantam prouidentia sanctæ iniuriam inferant, qui se illis queruntur vt impedimentis retardari, cum è contrario nihil omnino sit, in quo magis Domino placere, hoc est, proficere possimus: Religioso viro grauius corpore, grauius animo laboranti, in mentem reuocat quod sancta Gertrudis ex Christo audiuerat, Dei ad animam virtutum inopem prodromos esse dolores corporis, mentisque angores, & magnis illum extortis vocibus ad eam accersere. Matronæ insigni rescribens, quæ se suarum pretium ærurnarum ex parte agnoscere dixerat, post multa de illo congesta; cum bona, inquit, tua veniâ videris egestatem tuam nec satis agnoscere, nec quas Deus tibi offert diuitias; vnde nec æstimas, vt par est, quod mittit, nec pari, ac mittit, amore excipis; ex quo subit vereri, ne id antidotum tibi definat in venenum; Hæc & his gemina Dei feruus dolore sauciis influebat,

ex

ex diuini nutus iucundissima obseruatione, amoréque deprompta.

CAPUT X X V I I.

*Baltasaris obitus post trimestrem
Toletanæ Prouinciæ gubernationem.*

Ingressus Baltasar Toletanam domum, seniorum Patrum adiuit cubicula, rogatâque ad osculum manu, hac demissione sapientiæ suæ tum fidem fecit; vbi enim humilitas, ibi & sapientia, oménque dedit futuræ gubernationis, tum humanitate ac suauitate quorundam suspiciones dissipauit, de antiqua illius, quam quondam audiuerant, seueritate sollicitas. Quod mox euulgatum, magnis ipsius desideriis Collegia omnia incendit; huius se ad ea conferentis ordo itineris hic erat, tres aut quatuor matutinas precando infumebat horas; post ad diuersorium cum venisset, sacrum, actio gratiarum, examen singulare, denique prandium; exinde pia quæpiam

lectio & recitatio horarum, totumque deinceps ad vesperam iter in orando; nocte demum in hospitio, sequentis diei matutinæ preces. Lustratis iam aliquot domibus, suoque illo adhortandi, & colloquendi ardore inflammatis, Belmonti in febrim incidit, quàm leuem cum Nostris Medici, lethalem ipse illicò præsentit, magnisque grati erga Deum vocantem indiciis animi, suæque præclarissimæ pietatis, apud Alphonsum Montoiam socium vitam omnem confessione recognouit, ritèque aliis Sacramentis ac tempestivè se muniit; adeo sibi Deoque intentus, ut nec visentes admitteret, & suggerentem socium de constituendo, qui vices eius tantisper sustineret, rogarit, ne secū de negotiis ageret, nec enim illorum iam tempus esse: Medico autem per ambages de periculo innuente, edixerit, nihil esse, cur sibi timidiùs supremam horam nuntiaret; se vitam nihili facere, & morrem non dolere; interrogatusque ab vno è Patribus, nūm gaudens, libensque moreretur; si aliàs vnquam, quid nunc etiam, ei responderit. Cunctis demum ex ipsius ore incitamentum aliquod

quod virtutis testamenti loco frustra expectantibus vitæ finem placidè imposuit, septimò quàm ægrotaret, die Iulij mensis, 25. Iacobo Apostolo, cui additissimus fuerat, solemni, Anno Christi 1580. quadagesimo septimo ætatis, Societatis initæ 25. vt sit magnopere quod arcana Dei adoremus, suspiciamusque consilia, tam necessarium saluti multorum, maximorúmque mortalium tam præmaturo fato euocantis. Fumus magno dolore virorum Principum, fœminarúmque celebratum, magnis Belmontensis Ecclesiæ studiis, quæ vltro sibi hanc curam depoposcit; hinc aliquandiu post, beata eius ossa Villagarciam magnificè translata ibidem honorificè asseruantur.

2 Quem porrò in diem obitus incidit, eodem Burgis ex iis vna, quas sancti Francisci Beatas vocitant, diuinis monitis assueta, audire visa est inuitantem; veni, fidelem mihi seruum migrantem è corpore spectatura; mox ægroto adstitit morienti; cingebant lectulum splendore insignes, nec paruo numero Clerici, mixtâ frequenti Angelorum manu; his quin-

que alij, sed pompa maiore sacroque ornatu interueniunt, quorum vnum rebatur Christum esse, adeo præ cunctis luce insolitâ fulgurabat, sed rescivit non esse, quem suspicabatur; hic prehensa manu ægrotum erexit, eiusque animam stipantibus cæteris, festoque concentu in cœlum deduxit; substitere ex Angelis duo, corpûsque vnguento & thure curare. Ac hisce dignum honoribus, credebatur primum hæc Beata, fore ex Italia Præsulem, quem sanctimonix nomine vehementer colebat; cum Prouincialem Toletanum Societatis I E S V hunc esse didicit, & è vestigio ad Collegium accurrit, remque vt sibi monstrata fuerat, Patri Christophoro Riuerio Confessario suo, probatæ prudentiæ, virtutis, & doctrinæ viro enarrauit. Anna Henricia Nobilissima fœmina, cuius ante facta est mentio, Baltasaris morte, decubuerat valde tristis, nec vllam admittens consolationem postridie cum euigilasset, eiusdem memoriâ repente sic recreata est, itaque iucundè ac certò persuasa mœorem ponere, vt quanquam vellet dolere, non posset. Septem ab hinc annis graui-

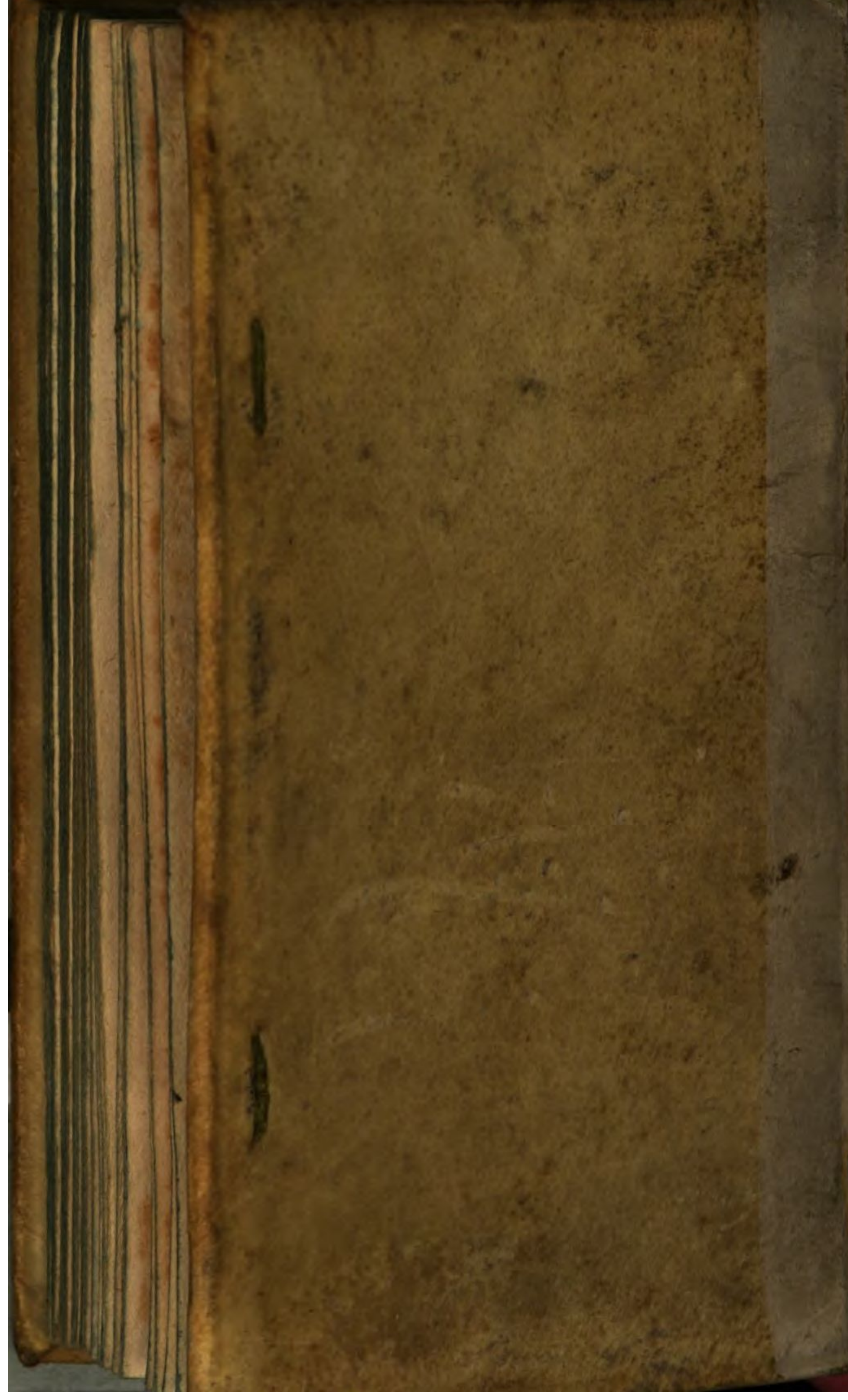
ter

ter animo laborans, cum exclamando Patrem requireret, quicum intima sua conferre posset, improuiso sensit ad dexteram adstantis maiestatem, humanitate familiari mixtam, & collocuta est diutius, illo absque vocibus nescio quo pacto respondente, omnemque tristitiam abstergente; cumque inter cætera rogasset, cur non & illius, vt & aliorum ederetur vita, subinnuit Pater, nihil quidquam interesse, breui omnia in lucem proditura; breue siquidem esse quicquid cum tempore transiret; quo nutu magnam æternitatis fragrantiam, Dei famulæ reliquit. Die autem Apostoli Andreæ, cum ab ea ægritudinem animi permolestam sua præsentia pariter depulisset, gratias agentem admonuit, id omne Domino deberi; ex quo simul ipsa fidelitatem eius, dum viueret, erga Deum, post mortem viuere animaduertit. Fuit alia quædam Dei ancilla notæ probitatis, cui opem à Patre plurimum vrgenti, cum interiùs dixisset; enitere ad perfectam virtutem, leuamen confestim attulit, porrexítque poscenti manum, (nam lateri adesse videbatur) sic vt eam prehensaret, partemque brachij

chij mediam videret, non diuersâ, quàm
dum esset in viuis, indutam veste, ac hu-
ius brachij animo impressam post disces-
sum Patris diu speciem retineret. Vir do-
ctus, & grauis è Societate, Baltasari olim
perfamiliaris, testatus est, eius se postea
defuncti, atque inuocati non semel præ-
sidio adiutum; nec mirum, afflictis eri-
gendis nunc tantum valere, qui eorum
mœrores, dum viueret, tanta mulcebat ef-
ficacitate. Utinam verè iustam tristitiæ
ab nostris capitibus defendat causam;
Deo cæteroqui nobis propitio, de reli-
quis omnibus, sicut est voluntas in cœlo,
ita fiat.

F I N I S.

Laus Deo, Virginique Matri.

Puente, Luis <<de la>>,

Vita P. Baltasaris Alvarez

Lugdunum 1644

Biogr. 29

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10061347-7